

ΑΠΟΛΥΤΩΣΙΣ

«Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις» (Α΄ Κο 1,30)

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄
ΕΤΟΣ ΟΑ΄
ΜΑΡΤΙΟΣ 2016
λρ. Φύλ. 843

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαίο Όργανο
Όμωνύμου Όρθοδόξου Αδελφότητας
ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534

Τεύχ. 843, ΜΑΡΤΙΟΣ 2016

Ιδιοκτησία - Έκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσ/νίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518
www.apolytrosis.gr
e-mail: apolytrosis@otenet.gr

Έκδοτης - Δ/ντής Συντάξεως:
Σάββας Ν. Ξανθόπουλος
Πέλοπος 9, 546 33 Θεσ/νίκη

Δημιουργικό, προεκτύπωση, καλλιτεχνική επίμελεια:

«Χριστιανική Έλπις»
Όρθόδοξη Αδελφότητα,
Φίλυρο Θεσ/νίκης
Τηλ. & fax: 2310 677421

Έκτύπωση-Βιβλιοδεσία:
«Μέλισσα», Ασπροβάλτα
Τηλ.: 23970 23313

Έτήσια συνδρομή:

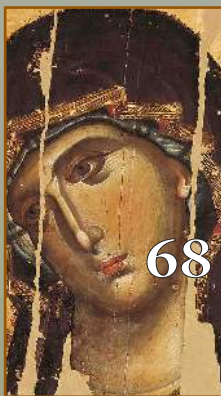
Έσωτερικού: 10€ Έξωτερικού: 35€
Κύπρου: 25€ ΗΠΑ: 45\$
Καναδά: 50\$ Αυστραλίας: 55\$

Άρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:

6074010115324
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Γιά τούς συνδρομητές
του έξωτερικού
IBAN: GR 94 0171 0740 0060
7401 0115 324

Περιεχόμενα

«Μή σκιάζεστε στά σκότη!»	67
Ή προσωπικότητα τής Θεοτόκου	68
«Δοκάρια καί... ξυλάρια»	70
Ψαλμός 127ος: Τό μυστικό τής εὐτυχίας	72
Άγιοι τών Δωδεκανήσων	74
Έλευθερία ἢ θάνατος	76
Ταξίδι στήν ἱστορία	78
Άπό τόν ἄμβωνα τής Κυριακῆς	80
Παιχνίδια κατάλληλα γιά τό παιδί	82
Άναμνήσεις ἀπό τόν κατηχητή μου	84
Μέ τό πρῶτο λάλημα (διήγημα)	86
«Μένουμε Έλληνες καί Όρθόδοξοι»	88
Τιμώντας τήν ἡμέρα τών Γραμμάτων	90
Χῶμα κι οὐρανό ἢ στάχτη καί μηδέν;	92
Συζητώντας τά γεγονότα	94

«Μή σκιάζεστε στά σκότη!»

Είναι γνωστό ότι η ιστορική μνήμη λειτουργεί ως άφορμή για πνευματική αφύπνιση και έμπνευση για ήρωικούς αγώνες όχι αποκλειστικά σέ καιρό πολέμου, αλλά και στής ειρήνης τόν καιρό. Μέ τήν προσδοκία μιᾶς τέτοιας αφύπνισης και έμπνευσης στεκόμαστε, ιδιαίτερα φέτος, μπροστά στήν επέτειο τῆς ἐθνικῆς μας παλιγγενεσίας, τήν 25^η Μαρτίου.

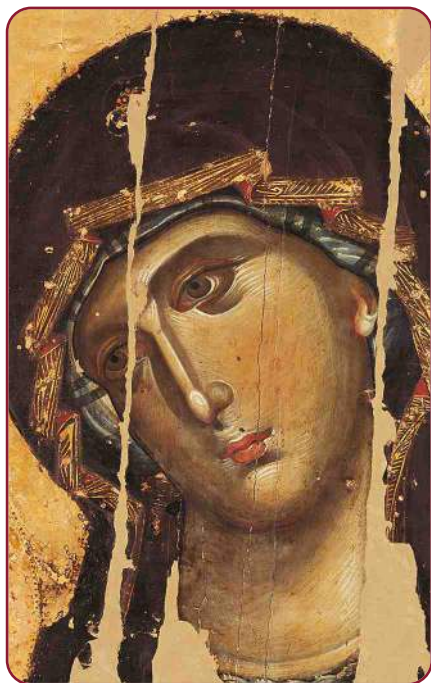
Τήν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, πού σήμανε τήν ἀρχή γιά νά πραγματοποιηθεῖ πάνω στή γῆ ἡ προαιώνια βουλή τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, αὐτή τή μεγάλη ἡμέρα, πρίν 195 χρόνια ἄναψε ἡ φλόγα τῆς ἐθνικῆς ἀναστάσεως στοῦ ἐλληνικό ἔθνος. Ἐνα ἔθνος κατατρεγμένο καί σφαγιαζόμενο, πού καθημερινά πέθαινε ἐπί τετρακόσια χρόνια, σήκωσε τή σημαία «ἐλευθερία ἢ θάνατος».

Τήν ἀκριβοπλήρωσε τήν ἐλευθερία του τό ἐλληνικό ἔθνος μέ ποτάμια αἵματος, μέ τή ζωή χιλιάδων ἡρώων, μά τήν κέρδισε τελικά, διότι στόν ἀγώνα του εἶχε τήν εὐλογία καί συμπαράσταση τοῦ παντοδύναμου Θεοῦ. Βεβαίωνε τά παλληκάρια του ὁ γέρος τοῦ Μωριᾶ ὅτι «ὁ Θεός ἔβαλε τήν ὑπογραφή του γιά τήν ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδας καί δέν τήν παίρνει πίσω».

Κουράγιο καί δύναμη ἔπαιρναν οἱ ἀγωνιστές ἀπό τή συμπαράσταση τοῦ Θεοῦ, πού τήν ἔνιωθαν νά πραγματώνεται στά πρόσωπα τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας. «Ὁ κλῆρος», γράφει ὁ Φωτάκος, «ἐδέχθη τήν κηδεμονίαν τοῦ ἔθνους ἀπροστατεύτου καί μή ἔχοντος ἄλλο στήριγμα καί ἄλλην παρηγορίαν εἰμὴ μόνον τήν θρησκείαν». Κληρικοί ὄλων τῶν βαθμίδων καί μοναχοί μέσ στά πυκνά σκοτάδια τῆς μακροχρόνιας δουλείας φύλαξαν τήν ἐλληνική γλῶσσα καί τά γράμματα καί δέν ἔπαυσαν νά ἐνθαρρύνουν τοὺς φοβισμένους Ἕλληνες: «Μή σκιάζεστε στά σκότη· ἡ λευτεριά, σάν τῆς αὐγῆς τό φεγγοβόλο ἀστέρι, τῆς νύχτας τό ξημέρωμα θά φέρει». Δέν εἶναι, ἐπίσης, λίγες καί οἱ περιπτώσεις καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς σκλαβιάς, ὅπου κληρικοί κινητοποιοῦσαν σέ ἐπαναστάσεις τόν λαό καί τό 1821 ὑπῆρξαν οἱ πρωτεργάτες τοῦ ξεσηκωμοῦ.

Τό θαῦμα τοῦ '21, πού σηματοδοτεῖ τά γενέθλια τῆς νεώτερης Ἑλλάδας καί μένει φωτεινό μετέωρο μέσα στοῦ κόσμου τήν ἱστορία, στηρίχθηκε στόν διπλό ἄξονα τῆς πίστεως καί τῆς λευτεριάς. Ἄς μὴν τό παραβλέψουμε οἱ σημερινοί Ἕλληνες κι ἄς μὴν ἀψηφίσουμε τήν παρακαταθήκη πού ἔχει ἀφήσει στά Ἀπομνημονεύματά του ὁ ἡρωικός Μακρυγιάννης: «Ἡ πατρίδα τοῦ κάθε ἀνθρώπου καί ἡ θρησκεία εἶναι τό πᾶν... Δέν πρέπει ὁ ἀνθρώπος νά βαρύνεται καί νά ἀμελεῖ αὐτά». Εἶναι αὐτά πού χρειαζόμαστε γιά νά ἐπανακτήσουμε τήν πολυβασανισμένη ἐθνική μας αξιοπρέπεια, νά ξυπνήσουμε τήν ὑπνώττουσα φιλοπατρία μας καί νά ἐνεργοποιήσουμε τήν ἀγωνιστική μας ἐγρήγορη.

Ἡ προσωπικότητα τῆς Θεοτόκου

Μέσα στήν πένθιμη ἀτμόσφαιρα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἡ Ἐκκλησία «ἐν πανηγύρεσι χαρᾶς» προβάλλει καί τιμᾷ ἰδιαίτερα τήν σεπτή μορφή τῆς Θεοτόκου, τῆς μητέρας τοῦ Κυρίου.

Δέν γνωρίζουμε πολλά γιά τήν παρθένο Μαρία. Οἱ πληροφορίες πού μᾶς παρέχει ἡ Καινὴ Διαθήκη γιά τό πρόσωπό της εἶναι λίγες. Εἶναι ὥστόσο ἀρκετά χαρακτηριστικές καί μᾶς βοηθοῦν νά σκιαγραφήσουμε μέ ἀδρές πινελιές τήν προσωπικότητά της.

Φαίνεται ὅτι γεννήθηκε καί μεγάλωσε στήν Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου συνέβη καί ὁ εὐαγγελισμός της. Καταγόταν ἀπό τήν βασιλική γενιά τοῦ Δαυΐδ, ὅπως καί ὁ ἄρραβωνιαστικός της Ἰωσήφ. Τό ὄνομά της «Μαριάμ», πού στά ἑλληνικά σημαίνει «κυρία», «δυναμική», ἦταν σύνηθες καί δινόταν στά κορίτσια τῶν Ἑβραίων πρὸς τιμὴν τῆς ὁμώνυμης ἀδελφῆς τοῦ Μωϋσῆ.

Ἐνα ἀπὸ τά πρῶτα χαρακτηριστικά τῆς Παρθένου ἦταν ἡ σύνεσός της. Στήν ἐπίσκεψή τοῦ ἀγγέλου Γαβριὴλ καί στό μήνυμά του ὅτι θά κυοφορήσει καί θά γεννήσει τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ, ἀντιδρᾷ μέ περίσκεψη καί προσοχή. Δέν ἀποδέχεται ἄκριτα τήν θεία ἀγγελία, ὅπως Ἰσως θά ἀνέμενε κανεὶς. «Ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος» (Λκ 1,29), τί νά σημαίνει ἄραγε αὐτός ὁ χαιρετισμὸς τοῦ ἀγγέλου, ἀναλογίζεται. Καί ὅταν ὁ Γαβριὴλ τῆς ἐξηγεῖ, τόν ρωτᾷ: «πῶς ἔσται μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;» (Λκ 1,35). Δέν δείχνει ἀπιστία αὐτὴ ἢ ἀντίδρασή της; Δέν μοιάζει μέ τήν ἀπιστία τοῦ Ζαχαρία, γιά τήν ὁποία ὁ ἱερέας τιμωρήθηκε; Ὁχι, ἀπαντᾷ ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος Μεδιολάνων. Ὁ Ζαχαρίας εἶχε ὑπ' ὄψιν του παραδείγματα ζευγαριῶν ἀπὸ τήν Παλαιὰ Διαθήκη

Ἡ Θεοτόκος
ἔζησε ἀφανῶς
καί πάντοτε
στήν σκιά
τοῦ Υἱοῦ της.
Ὑπηρετήσε
τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ
μέ αὐτοθυσία.
Ἐγίνε ἐκούσια
«τό ἐργαστήριον
τῆς ἐνώσεως
τῶν δύο φύσεων»
τοῦ Χριστοῦ.
Γι' αὐτό μακαρίζεται...

πού ἂν καί ἡλικιωμένοι ἢ στεῖροι ἀπέκτησαν παιδί μέ τρόπο θαυμαστό. Γι' αὐτό καί δέν ἔπρεπε νά ἀπιστήσῃ. Ἡ περίπτωση ὅμως τῆς Θεοτόκου εἶναι διαφορετική· πρόκειται γιά παρθενική γέννηση, μοναδική στήν ἱστορία. Ὁ Γαβριήλ ἀπαντᾷ στήν φυσιολογική ἀπορία της καί τότε ἡ Μαρία ὑποτάσσεται ἀνεπιφύλακτα στό σχέδιο τοῦ Θεοῦ.

Διέθετε ἐπίσης ἡ Παρθένος ταπείνωση καί εὐσέβεια ἀληθινή. Ὑπακούει στό θεῖο θέλημα μέ ἀπλότητα· «ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου» (Λκ 1,38). Δέν ξυπάζεται. Δέν θεωρεῖ τὸν ἑαυτό της ἄξιο μιᾶς τέτοιας τιμῆς. Δοξάζει τὸν Θεό «ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ» (Λκ 1,48). Καί ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά ἐμπιστεύεται τὸν ἑαυτό της ὁλόψυχα στά χέρια του. Γνωρίζει ὅτι ὁ ρόλος τὸν ὁποῖο ἀποδέχεται σημαίνει περιπέτεια καί δοκιμασία. Ἡ γυναίκα πού ἔμενε ἔγκυος ὄχι ἀπὸ τὸν σύζυγό της καταδικαζόταν ἀπὸ τὸν Νόμο σέ θάνατο. Ὁμως ἡ Θεοτόκος, προκειμένου νά ἀνταποκριθεῖ στήν θεία ἐπιταγή, εἶναι ἔτοιμη γιά ὅλα.

Ἡ ταπείνωσή της διακρίνεται ἀκόμη στό περιστατικό τοῦ γάμου στήν Κανὰ. Ὅταν τελιώνει τὸ κρασί, ἀπευθύνεται συνεσταλμένα στὸν Υἱό της καί τοῦ λέει· «οἶνον οὐκ ἔχουσι» (Ἰω 2,3). Γνωρίζει ποιός εἶναι. Ξέρει πολὺ καλά ὅτι ἔχει τὴν δυνατότητα νά κάνει τὸ σημεῖο καί νά δείξῃ ἔτσι τὴν πραγματικὴ του ταυτότητα. Πιστεύει ὅτι εἶναι πλέον καιρός. Ὁμως ὁ Κύριος τὴν ἀποθαρρύνει· τῆς λέει «τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὐπω ἦκε ἡ ὥρα μου» (Ἰω 2,4), πού σημαίνει· «Ποιά σχέση ἔχω ἐγὼ μέ σένα,

γυναίκα; Δέν ἔχει ἔρθῃ ἀκόμη ἡ ὥρα μου». Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ αὐστηρὴ ἀποστροφή του δέν τὴν ἀπελπίζει. Φεύγει συνεσταλμένα, ὅπως ἦρθε. Δέν λέει τίποτε. Καμιὰ ἀντιλογία. Μόνον ἀπευθύνεται στοὺς ὑπηρέτες καί τοὺς τονίζει· «ὅ,τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε» (Ἰω 2,5).

Ἦταν ἐπίσης ἡ Μαρία ἄνθρωπος τῆς Γραφῆς. Αὐτὸ φαίνεται ἰδιαίτερα στήν ὁδὴ της κατὰ τὴν συνάντησή της μέ τὴν Ἑλισάβετ, τὴν μητέρα τοῦ Ἰωάννη τοῦ βαπτιστῆ. Ἡ δοξολογικὴ αὐτὴ προσευχὴ ἀπηχεῖ σέ πολλὰ σημεῖα τῆς ιδίως τοὺς ψαλμούς καθὼς καί τὴν ὁδὴ τῆς Ἄννας, τῆς μητέρας τοῦ Σαμουὴλ.

Αὐτὸ εἶναι σέ γενικὲς γραμμὲς τὸ πορτραῖτο τῆς Παρθένου. Ἡ Θεοτόκος ἔζησε ἀφανῶς καί πάντοτε στήν σκιά τοῦ Υἱοῦ της. Ὑπηρέτησε τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ μέ αὐτοθυσία. Ἐγινε ἐκούσια «τό ἐργαστήριον τῆς ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων» τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτό καί μακαρίζεται ἀπὸ ὅλες τίς γενιές τῶν ἀνθρώπων, ὅπως προφήτευσε ἡ ἴδια (βλ. Λκ 1,48). Καί κάτι ἀκόμη· ἀπὸ τὴν στιγμή πού βαπτισθήκαμε καί γίναμε ἀδελφοί τοῦ Κυρίου, ἔγινε καί ἡ Παρθένος μητέρα μας, ἡ μεγάλη μάνα ὅλων τῶν πιστῶν. Ἄς ἔχουμε τὴν εὐχὴ καί τίς προσβεῖες της.

Εὐάγγελος Ἀλ. Δάκας

ΕΞΩΦΥΛΛΑ

Μπροστά: Τὸ Καθολικὸ τῆς ἱστορικῆς Ἱ. Μονῆς Ἀρκαδίου, Κρήτη

Πίσω: Ψηφιδωτό, Κεφαλόβρυσο Καρπεννησίου

Domenico Fetti - The Parable of the Mote and the Beam

Πατερικά μηνύματα

«Δοκάρια καί ... ξυλάρια»

*«τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου,
τὴν δὲ ἐν τῷ σῶ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;» (Μθ 7,3)*

Πάθος πολύμορφο καί πολύφθορο ἢ κα-
τάκριση καταδικάζεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Κύ-
ριο καί τοὺς ἀποστόλους. Ἀλλὰ καί οἱ ἅγιοι
πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας μιλοῦν μέ ἀπο-
τροπιασμό γιὰ τὸ ψυχώλεθρο αὐτὸ πάθος.
Ἕνας ἀπὸ αὐτοῦς, ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ ἁ-
γιορείτης, μέ νυστέρι τῇ θεόπνευστῇ Γρα-
φῇ, τὴν τομωτέραν «ὕπὲρ πᾶσαν μάχαιραν»
(Εβ 4,12), εἰσχωρεῖ στὰ τρίςβαθα τῆς ἀν-
θρώπινης ὑπαρξης καί ἐντοπίζει τὰ «δοκά-
ρια» καί τὰ «ξυλάρια» πού παρακωλύουν
τὴν οἰκοδομὴ τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου.

Ὡς ἄριστος ἀναγνώστης τοῦ πνευματι-
κοῦ γονιδιώματος τοῦ ἀνθρώπου, ἐπισημαί-
νει, στὸ βιβλίό του «Ἀόρατος Πόλεμος», ὅτι
ἡ φιλαντία, ἡ ἀγάπη καί ἡ τιμὴ πού τρέφου-
με γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας, γεννᾷ τὴν *αὐθάδη κρί-
ση* καί *κατάκριση* τοῦ πλησίον μας. Τὰ δύο
αὐτὰ πάθη μάλιστα ἀλληλοστηρίζονται καί
ἀλληλοθάλπονται.

Εἶναι γεγρονός ὅτι ὅσο μεγαλύτερη ἰδέα
ἔχουμε γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας τόσο περισσότερο
κατακρίνουμε τὸν συνάνθρωπό μας, θεω-

ρώντας μάλιστα ὅτι ἐμεῖς δέν ἔχουμε σχέση
μέ τέτοιου εἴδους ἐλαττώματα. Ὁ δὲ διά-
βολος, βλέποντας αὐτὴν τὴν ὀλέθρια διά-
θεση τῆς αὐτοδικαίωσης μέσα μας, ξαγρυ-
πνᾷ καί φροντίζει ὥστε νά μᾶς διαφύγει
τὸ παραμικρὸ *ξυλάρι-ἐλάττωμα* τοῦ ἀδελ-
φοῦ.

Ἀλλὰ προτρέπει ὁ ἅγιος Νικόδημος:
«Ἄν ἀγρυπνεῖ ὁ σατανᾶς γιὰ νά σέ ζημιώ-
σει, ἀγρύπνησε καί σύ γιὰ νά ἀποφύγεις τίς
ὀλέθριες παγίδες του· κι ἂν σοῦ γεννηθεῖ ἡ
ἐπιθυμία νά κρίνεις τὸν ἀδελφὸ σου, σκέ-
ψου τὰ λόγια τοῦ προφήτη· *“καὶ ἕκαστος
τὴν κακίαν τοῦ πλησίον αὐτοῦ μὴ λογίζεσθε
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν”* (Ζα 8,17). Ἐξάλλου,
ἡ ἐξουσία αὐτὴ δέν δόθηκε σέ σένα. Πῶς νά
κρίνεις σωστά καί δίκαια ἐσύ πού εἶσαι
περικυκλωμένος ἀπὸ πάθη;».

Τὸ δραστικότερο φάρμακο γιὰ τὴν ἀντι-
μετώπιση τῆς ὀλέθριας αὐτῆς ἀσθένειας,
ἐπισημαίνει ὁ Ἅγιος, εἶναι τὸ νά ἀσχολεῖσαι
μέ τίς δικές σου κακίες καί τὰ δικά σου πά-
θη καί μάλιστα μέ κεῖνα τὰ ἀπόκρυφα, πού

σέ κυβερνοῦν *ἀθέατα*. Ἄν ἀσχοληθεῖς μέ αὐτά, δέν θά σοῦ μένει χρόνος νά ἐξετάξεις τίς πράξεις τοῦ ἄλλου. Ἄν ἐρευνᾷς καί φροντίζεις νά καθαρίζεις τοὺς ὀφθαλμοὺς σου ἀπὸ τὰ μεγάλα *δοκάρια*, τὰ ὁποῖα σέ παρακινοῦν νά βλέπεις τὰ μικρά *ζυλάρια* στοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀδελφοῦ σου, δέν θά σοῦ φθάσουν οἱ ἡμέρες τῆς ζωῆς σου νά τὰ θεραπεύσεις.

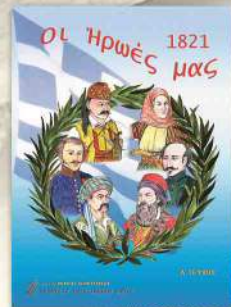
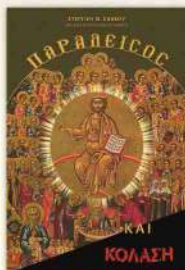
Γνώριζε ἀκόμη, ὑπογραμμίζει ὁ θεοφώτιστος χειρουργός τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, ὅτι ἂν ἐξετάξεις μέ κατακριτική διάθεση ἓνα πάθος τοῦ ἀδελφοῦ σου, κάποια ρίζα αὐτοῦ τοῦ ἴδιου πάθους κρύβεται καί στή δική σου καρδιά. Διότι, ὅπως λέγει ἡ Γραφή, ὁ πονηρός ὀφθαλμός βλέπει τὰ πονηρά (Μθ 12,35), ἐνῶ ὁ καθαρός δέν βλέπει τὰ πονηρά (Αβ 1,13). Γι' αὐτό λοιπόν, ἀντί νά στρέφεις κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου, μεταχειρίσου τὰ ὅπλα πού θά ἔστρεφες ἐναντίον του, γιά τή θεραπεία τοῦ ἑαυτοῦ σου.

Καί ἂν ἀκόμη τό ἀμάρτημα τοῦ ἀδελφοῦ σου εἶναι *δημόσιο* καί *φανερό*, αἰτιολόγησέ το μέ ἀγάπη καί φιλαδελφία, διότι δέν μπορείς νά ξέρεις γιατί τό ἐπέτρεψε ὁ Θεός. Ἵσως ὁ ἀμαρτάνων ὠφεληθεῖ ἀπὸ τήν πτώση του, ἐνῶ ἐσύ, κρίνοντας ἐπιφανειακά, θά κατακριθεῖς.

Γι' αὐτό λοιπόν, συμπεραίνει ὁ Ἅγιος τοῦ Θεοῦ, νά στέκεις μέ φόβο καί τρόμο περισσότερο γιά τόν ἑαυτό σου παρά γιά ὁποιονδήποτε ἄλλον. Καί νά εἶσαι βέβαιος ὅτι τὰ καλά λόγια πού θά πεῖς γιά τόν ἀδελφό σου γεννοῦν μέσα σου τή χαρά, πού εἶναι *καρπός* τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἀντίθετα, μέ κάθε καταφρόνηση καί αὐθάδη κρίση πού θά ξεστομίσεις γιά τόν ἀδελφό σου, θρονιάζεις μέσα σου τό διαβολικό θέλημα.

Νικοδήμου Ἀγορείτου,
Ἀόρατος πόλεμος, Κεφ. ΜΔ΄.
Ἀπόδοση: Δ. Καλογεράκη

Ἀπό τίς ἐκδόσεις μας...

Ζητήστε τα
στὸ Βιβλιοπωλεῖο μας
ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ
Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη
τηλ. 2310 274518

Ψαλμός 127ος: Τό μυστικό τῆς εὐτυχίας

Μέ τόν ψαλμό αὐτό ἀρχίζει ἡ Ἀκολουθία τοῦ Γάμου. Πολύ εὐστοχα τόν ἐπέλεξε ἡ Ἐκκλησία, διότι περιγράφει μέ ὁμορφες εἰκόνες τήν οἰκογενειακή θαλπωρή πού χαρίζει ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

Κείμενο

1. Μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν Κύριον, οἱ πορευόμενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
2. Τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου φάγεσαι· μακάριος εἶ, καὶ καλῶς σοι ἔσται.
3. Ἡ γυνή σου ὡς ἄμπελος εὐθηνοῦσα ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου· οἱ υἱοί σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλω τῆς τραπέζης σου.
4. Ἴδου οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον.
5. Εὐλογήσαι σε Κύριος ἐκ Σιών, καὶ ἴδοις τὰ ἀγαθὰ Ἱερουσαλὴμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου·
6. καὶ ἴδοις υἱοὺς τῶν υἱῶν σου. Εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

Μετάφραση

1. Μακάριοι ὅλοι ὅσοι εὐλαβοῦνται τὸν Θεό, ὅσοι περπατοῦν στοὺς δρόμους του.
2. Θά γευτεῖς τοὺς κόπους τῶν ἔργων σου· εἶσαι μακάριος! Καὶ καλὰ θά σοῦ πᾶνε τὰ πράγματα!
3. Ἡ γυναίκα σου σάν κατάκαρπη κληματαριά στὰ δωμάτια τοῦ σπιτιοῦ σου. Τὰ παιδιά σου σάν νιόφυτα λιόδεντρα γύρω ἀπὸ τὴν τραπέζι σου.
4. Νά, ἔτσι θά εὐλογηθεῖ ὁ ἄνθρωπος πού εὐλαβεῖται τὸν Θεό.
5. Ἄς σέ εὐλογήσῃ ὁ Θεός ἀπὸ τὴν Σιών, καὶ ἄς ἀπολαύσεις τὰ ἀγαθὰ τῆς Ἱερουσαλὴμ ὅλες τίς ἡμέρες τῆς ζωῆς σου!
6. Κι ἄς δεῖς τὰ παιδιά τῶν παιδιῶν σου! Εἰρήνη στὸν Ἰσραήλ!

Ἡ μακαριότητα, ἡ ἀπόλυτη εὐτυχία, εἶναι ὅ,τι πιό πολὺ ἀποζητᾷ ὁ ἄνθρωπος, μά κι ὅ,τι -τί τραγικό, στ' ἀλήθεια!- τοῦ φεύγει μέσα ἀπὸ τὰ χέρια, μόλις νομίζει ὅτι τό ἄγγιξε. «Ἐχει κάποιος ὑγεία καὶ πλοῦτο; Καταδυναστεύεται ἀπὸ κείνους πού κρατοῦν στὰ χέρια τους τὴν ἐξουσία. Κατέκτησε καὶ

τὴν πολυπόθητη δόξα; Πολλοὶ εἶναι αὐτοὶ πού τὸν φθοноοῦν καὶ ζητοῦν νὰ τὸν βλάψουν, τὸν μισοῦν, τὸν συκοφαντοῦν... Ζῇ μέσα στὴν ἀνασφάλεια, τρέμει ἀκόμη καὶ τὴν σκιά του... Ἀλλά κι ἂν ἀκόμη ἔχει τὴν ἀγάπη ὅλων τῶν ἄλλων, ὅχι ὅμως τῆς συζύγου του ἢ τῶν παιδιῶν του, εἶναι ὁ δυστυχέστερος ἀπ'

όλους». Έτσι περιγράφει τὰ ἀνθρώπινα πράγματα ὁ ἅγιος Χρυσόστομος καὶ καταλήγει: «Ὅπου κι ἂν στραφεῖ ὁ ἄνθρωπος πολλοὺς γκρεμούς θά δεῖ».

Κι ὁμως, μέσα στὸν κόσμο αὐτό ὑπάρχουν ἐκεῖνοι πού εἶναι *μακάριοι* (στ. 1). Τίποτε δέν σκιάζει τὴν εὐτυχία τους, τίποτε δέν τὴν μειώνει· οὔτε ἡ φτώχεια οὔτε ἡ καταφρόνια οὔτε ἀκόμη κι αὐτὴ ἡ ἀναπηρία... «Κἂν δοῦλος τις ᾗ, κἂν δεσπότης, κἂν πένης, κἂν τὸ σῶμα ἀνάπηρος, κἂν ὀστισοῦν, οὐδὲν τούτων κωλύει τὸ μακαρισμὸν τοῦτον ἔχειν», τονίζει ὁ χρυσορρήμων πατέρας σχολιάζοντας τὸ *μακάριοι πάντες* (στ. 1). Ἡ ἀληθινὴ μακαριότητα δέν ἔχει τὴν ρίζα της στὰ ἀνθρώπινα πράγματα, πού εἶναι ρευστά καὶ εὐμετάβολα, ἀλλὰ πηγάζει «ἄνωθεν», ἀπὸ Κεῖνον πού μένει στοὺς αἰῶνες ὁ μοναδικὰ μακάριος (βλ. Α΄ Τι 6,15). Γι' αὐτό ὅλοι οἱ *φοβούμενοι τὸν Κύριον* (στ. 1), ὅλοι ὅσοι Τὸν εὐλαβοῦνται, ὅσοι Τὸν πιστεύουν κρατοῦν -ἀκόμη καὶ μέσα στίς πιό δύσκολες συνθήκες- ἀσάλευτὴ τὴν μακαριότητα πού Αὐτός μεταγγίζει μέσα τους.

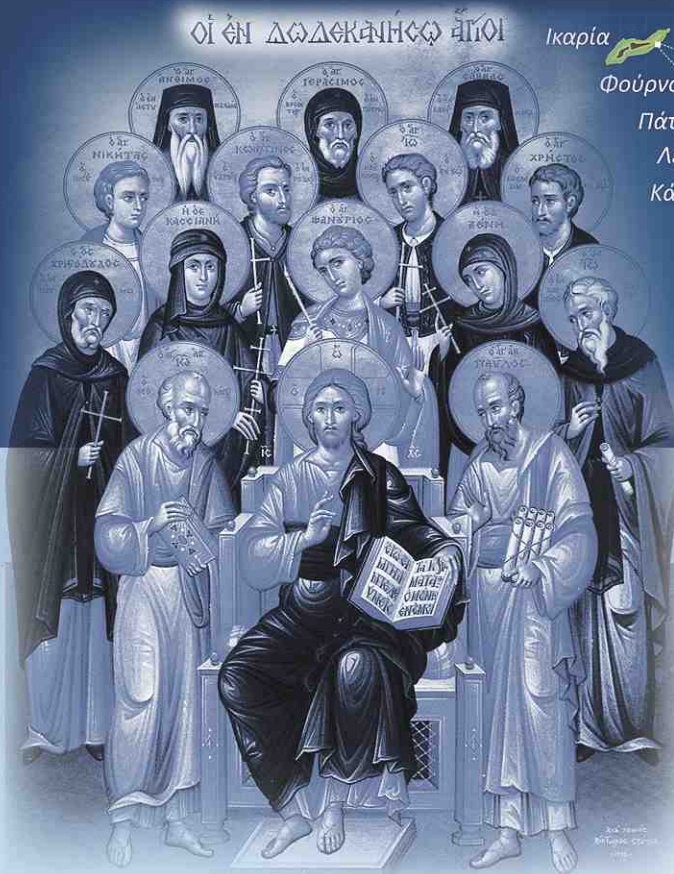
Ἀρκεῖ νὰ εἶναι ἡ σχέση τους μέ τὸν Θεό ἀληθινή. Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ νὰ ἔχει ἀντίκρισμα καὶ στήν ζωὴ τους· οἱ *φοβούμενοι τὸν Κύριον* νὰ εἶναι καὶ *πορευόμενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ* (στ. 1), νὰ βαδίζουν τοὺς δικούς Του δρόμους, τοὺς «δρόμους πού ὑποδεικνύουν οἱ ἐντολές του», κατὰ τὸν Ζιγαβηνό. «Πολλοί, ἐνῶ ἔχουν πίστη ἀκριβῆ, ἔχουν ζωὴ διεφθαρμένη», διαπιστώνει ὁ ἅγιος Χρυσόστομος καὶ τοὺς χαρακτηρίζει «ἄθλιωτέρους πάντων» (πρβλ. Μθ 7, 21). Ἀντίθετα, «ἡ κατὰ ἀρετὴν πολιτεία» εἶναι ὁ δρόμος πού ὁδηγεῖ στὸν

οὐρανό, μᾶς ἐξασφαλίζει τὴν θέα τοῦ Θεοῦ (πρβλ. Μθ 5,8)!

Οἱ ὑποσχέσεις τοῦ ψαλμωδοῦ, βέβαια, σ' ἐκεῖνον πού φοβᾶται τὸν Θεό καὶ τηρεῖ τίς ἐντολές του ἀφοροῦν σέ πράγματα ὑλικά καὶ αἰσθητά: Θά ἀπολαμβάνει τοὺς καρπούς τῶν ἔργων του (βλ. στ. 2), θά ἔχει σύζυγο ἐνάρετη πού θά τοῦ χαρίσει πολλὰ καὶ καλὰ παιδιὰ (βλ. στ. 3), δέν θά στερεῖται τὴν εὐημερία στήν πατρίδα του (βλ. στ. 5) -αὐτό ἦταν καὶ τὸ ὄνειρο τῶν ἐξόριστων Ἰουδαίων-, θά ζήσει χρόνια πολλὰ γιὰ νὰ χαρεῖ τὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν του (βλ. στ. 6). Αὐτὰ ἦταν γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς παλαιᾶς διαθήκης τὰ ποθητά καὶ μεγάλα. Κι ἐπειδὴ ὁ Θεός ἀπευθύνεται σ' αὐτούς, πού εἶναι ἀκόμη ἀτελεῖς πνευματικά, τοὺς ὑπόσχεται ἀγαθὰ αἰσθητά, ὅπως κάνουμε ἐμεῖς στὰ μικρά παιδιὰ. «Τότε μὲν ταῦτα ἦν τὰ ἔπαθλα», ὑπογραμμίζει ὁ ἅγιος Χρυσόστομος· «νῦν δὲ οὐρανὸς καὶ τὰ ἐν οὐρανοῖς ἀγαθὰ». Ἡ πρόνοια τοῦ Κυρίου χαρίζει καὶ τώρα στοὺς δικούς του ἐπίγεια ἀγαθὰ. Ἀλλὰ αὐτὰ δέν εἶναι παρά προσθήκες (βλ. Μθ 6,33) στίς μυστικές «ἀπολαβές», σ' ἐκεῖνα «ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη...» (Α΄ Κο 2,9).

Πολλές καὶ μεγάλες δωρεές ὑπόσχεται ὁ Θεός στοὺς δικούς του. Καὶ μένει πάντα ἀξιόπιστος στίς ὑποσχέσεις του (βλ. Α΄ Κο 10,13· Β΄ Κο 1,18). Μόνο μὴ φανοῦμε ἐμεῖς ἀνάξιοι νὰ παραλάβουμε τὰ δῶρα του. Ἄν ἡ μετάνοιά μας ἀλλάζει τὰ σχέδιά του, διδάσκουν οἱ ἅγιοι πατέρες, ἡ ἀναξιότητά μας δυστυχῶς ἀκυρώνει τίς δωρεές του.

Στ. Ν. Σάκκος

Οί άγιοι στή ζωή μας

Άγιοι τῶν Δωδεκανήσων

Ἡ λαμπρή μέρα τῆς λευτεριάς καί τῆς ἐνσωμάτωσης στή μητέρα Ἑλλάδα ἀνέτειλε γιά τά ἥρωικά Δωδεκανήσια στίς 7 Μαρτίου 1948. Μέ πατριωτικό παλμό γιορτάζεται ἡ τρανή ἐπέτειος κάθε χρόνο σέ τοῦτες τίς ἐσχατιές τῆς ἐλληνικῆς γῆς, στό ἐνδοξο προπύργιο τῶν ἀγώνων τῆς Φυλῆς. Συνάμα τήν ἴδια ἡμέρα τιμοῦνται πανηγυρικά ὅλοι οἱ δωδεκανήσιοι ἅγιοι, ἀποστόλοι, ὄσιοι, μάρτυρες καί νεομάρτυρες. Μία ἱερή ὁλόφωτη σύναξη, πού μαρτυρεῖ τήν παρουσία τῶν χριστιανῶν στήν εὐλογημένη γῆ τῶν Δωδεκανήσων στό διάβα τῶν αἰώνων καί ἐνισχύει τούς πνευματικούς ἀγωνιστές κάθε ἐποχῆς. Ὁ σπόρος τῆς ἀλήθειας πού φύτευσε τό χέρι τῶν ἀποστό-

λων Παύλου καί Ἰωάννη ἔδωσε καρποφορία μεστή καί εὐχυμη.

Ὅσοι καί ἀσκητές πού δέν συμβιβάζονται μέ τό πεπερασμένο, νοσταλγοί τοῦ οὐρανοῦ λατρεύουν τόν Θεό μέσα στήν πανώρια φύση τῶν ἐλληνικῶν νησιῶν. Ὁ **ὄσιος Χριστόδουλος** (11ος αἰ.) πού ἔχτισε τή μονή τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὁ **ὄσιος Λεόντιος ὁ θαυματουργός** (12ος αἰ.), ὁ **Γεράσιμος ὁ Βυζάντιος** (18ος αἰ.), μέ τήν ὁσιακή ζωή τους ἀγίασαν στήν Πάτμο. Ὁ **Ἰωάννης ὁ Καρπάθιος** (7ος αἰ.), ὁ **ὄσιος Σάββας ὁ ἐν Κάλυμνῳ** (20ός αἰ.) συνασκητής καί διακονητής τοῦ ἁγίου Νεκταρίου, τό ἱερό λείψανο τοῦ ὁποῖου φυλάγεται στήν Κάλυμνο, ὁ **ὄσιος Γρηγόριος Γραβανός ὁ Νισύριος** (19ος αἰ.), μέλος τοῦ κινήματος τῶν Κολυβάδων. Ξεριζωμένος ἀπό τό Ἅγιο Ὅρος, ἀσκήτευσε καί κήρυξε στήν Πάτμο καί στούς Λειψούς. Ἡ ἀρετή καί ἡ ἀσκησή του ἀκτινοβολοῦσαν σ' ὅλα τά νησιά καί ἀνέπαυε χιλιάδες ψυχές ὡς ἄριστος πνευματικός. Ὁ **Πλάτων Ἀἰβαζίδης ὁ Πάτμιος** (20ός αἰ.). Μοναχός στή Μονή τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, κατά τή διάρκειά τῶν

σπουδῶν του στήν Κωνσταντινούπολη γνώρισε τόν Γερμανό Καραβαγγέλη, Μητροπολίτη Καστοριάς καί μετέπειτα Ἀμασειάς Πόντου, τόν ὁποῖο καί ἀκολούθησε. Ἐκεῖ κρεμάστηκε ἀπό τούς Τούρκους τό 1921.

Ὁ ἅγιος **Φανούριος** ὁ νεοφανής (13ος αἰ.), πού τόν ἀποκάλυψε ὁ Θεός ὡς δῶρο οὐράνιο τόν 16ο αἰῶνα, στή Ρόδο. Στήν εἰκόνα, πού θαυματουργικά βρέθηκε, ὁ Ἅγιος παρουσιαζόταν ὡς στρατιώτης, κρατώντας σταυρό καί λαμπάδα ἀναμμένη καί γύρω ἀπό τή μορφή του εἰκονίζονταν τά μαρτύριά του.

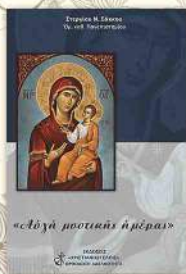
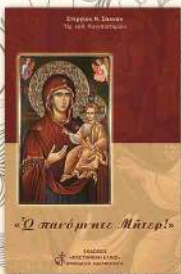
Πλάι στούς ὁσίους, συντονίζουν τό βῆμα οἱ ἡρωικοί νεομάρτυρες, πού σάν ἄνθη ἑαρινά προβάλλουν μέσα στήν παγωνιά τῆς Τουρκοκρατίας καί ἀντιφεγγίζουν μέ τή γενναία ὁμολογία τους τή λάμψη τῶν πρώτων μαρτύρων.

Ὁ **Μακάριος ὁ Καλογεράς**, ὁ ἐθνοδιδάσκαλος (18ος αἰ.), ὁ ἰδρυτής τῆς Πατμιάδας Σχολῆς, ἡ ὁποία διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στή διαπαιδαγώγηση τῶν ὑπόδουλων Ἑλλήνων. Ὁ **ἱερομάρτυς Εὐθύμιος** Μητροπολίτης Ρόδου (16ος αἰ.), εὐσεβής καί ἄγρυπνος ποιμένας, τόν ὁποῖο συνέλαβαν οἱ Τούρκοι καί ἀνασκολόπισαν μαζί μέ ἄλλους κληρικούς καί

κοινοτικούς παράγοντες τῆς Ρόδου. Οἱ προσκυνητές τοῦ τάφου του εὐεργετοῦνται μέ πλῆθος θαυμαστῶν σημείων. Οἱ **πέντε ὁσιομάρτυρες** στούς Λειψούς (16ος αἰ.), πού πότισαν τό χῶμα καί τά βράχια τῶν Δωδεκανήσων μέ τό αἷμα τους, βρῆσκοντας μαρτυρικό τέλος ἀπό τούς τούρκους δυνάστες. Ὁ **μεγαλομάρτυρας Κωνσταντῖνος ὁ Ὑδραῖος** (†1800) πού ξέπλυνε τήν ἄρνηση ὑπομένοντας φρικτά βασανιστήρια στή Ρόδο, ὁ **Ἰωάννης ὁ Ναύκληρος** (†1732) πού κάηκε ζωντανός ἀπό τούς Τούρκους, ὁ **Νικήτας ὁ Νισύριος** (†1669) πού μαρτύρησε στά δεκάξι του χρόνια, ὁ **Χρήστος ὁ κηπουρός** ὁ ἐκ Πρεβέζης (†1668), πού ὁμολόγησε τόν Χριστό καί ὑπέστη φοβερά βασανιστήρια στήν Κῶ.

Ἀτέλειωτος τοῦτος ὁ χορός, στεφανωμένος μέ τό φῶς τῆς αἰωνιότητος, μᾶς περιστοιχίζει στίς 7 Μαρτίου, καθώς ἡ καρδιά κάθε Ἑλλήνα στρέφεται στά αἱματοβαμμένα Δωδεκάνησα. Οἱ ἅγιοι καί οἱ μάρτυρες «φαιδρές λαμπάδες τοῦ Χριστοῦ», ἀκάματοι πρεσβευτές στόν θρόνο τοῦ Θεοῦ ἀλλά καί ἐγγυητές τῆς αἰώνιας νίκης τῶν πιστῶν τῆς στρατευομένης ἐκκλησίας.

Ἰχνηλάτης

Γιὰ μία βαθύτερη ἐπικοινωνία
μέ τήν Παναγία μας
καί οὐσιαστικότερη βίωση
τῶν Χαιρετισμῶν τῆς

Στεργίου Ν. Σάκκου

«Ω ΠΑΝΥΜΝΗΤΕ ΜΗΤΕΡ!»

«ΑΥΤΗ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΗΜΕΡΑΣ»

Ἡ Ἐπανάσταση τῶν Ἑλλήνων τό 1821 εἶναι ἓνα ἀπό τά πιά λαμπρά γεγονότα τῆς παγκόσμιας ἱστορίας κατά τήν ἀπόφαση καί ὄχι κατά τό ἀποτέλεσμα καί τίς συνέπειές του. Στό παρελθόν ἡ ἐπέτειος πανηγυριζόταν κατά τρόπο ὑποκριτικό χωρίς διάθεση προσέγγισης στό πνεῦμα τῶν πρωτεργατῶν της. Κατά τά τελευταῖα ἔτη ἔχουμε ἐπίθεση ἐκ μέρους τῶν ἐθνομηδενιστῶν, προκειμένου νά ἀμαυρωθεῖ ἀκόμη καί ἡ μνήμη αὐτῶν καί νά σπιλωθεῖ ἡ Ἐκκλησία, τῆς ὁποίας ὁ ρόλος προβάλλεται ἀπό τούς ἐχθρούς τοῦ ἔθνους ὡς ἐθνομειοδοτικός!

Ἄς ἐξετάσουμε τά πράγματα μέ νηφαλιότητα, χωρίς φόβο δηλαδή, καί χωρίς πάθος.

Τό Γένος μας, συνηθίζουμε νά λέμε, παρέμεινε ὑπόδουλο ἐπὶ 400 ἔτη. Παραβλέπουμε ὅτι περιοχές του εἶχαν ἤδη κατακτηθεῖ κατά τόν 11ο αἰῶνα (Καππαδοκία) καί τά ἔτη δουλείας εἶχαν ξεπεράσει τά 800 κατά τήν ἀνταλλαγή τῶν πληθυσμῶν καί ὅτι ἡ Βόρεια Ἑλλάδα παρέμεινε κατακτημένη περί τά 530 ἔτη. Στίς κατακτηθεῖσες περιοχές ὑπῆρξε ἔντονος ἐξισλαμισμός καί στή συνέχεια ἐπιμειξία, μέ συνέπεια νά ἀλλοιωθοῦν τά χαρακτηριστικά τῶν κατακτητῶν, πού ἦταν μογγολικῆς καταγωγῆς. Ὁ ἐξισλαμισμός ἐρμηνεύεται κατά τρόπο ἱκανοποιητικό ἀπό τίς ὑλιστικές σχολές ἱστορικῆς ἀνάλυσης: Τό κίνητρο ἦταν οἰκονομικό. Πρῶτοι ἐξισλαμίστηκαν οἱ οἰκονομικά ἱσχυροί, προκειμένου νά διατηρήσουν με-

γάλο μέρος τῆς περιουσίας τους. Ἀκολούθησαν καί οἱ οἰκονομικά ἀνίσχυροι, προκειμένου νά ἀποφύγουν τόν κατατρεγμό τοῦ ὑποδούλου.

Ἡ ἄποψη ὅτι οἱ ἐξισλαμισμοί κατά κανόνα ὑπῆρξαν βίαιοι δέν ἔχει ἰσχυρά ἱστορικά ἐρείσματα οὔτε κατά τήν πρῶιμη οὔτε κατά τήν ὀψιμη τουρκοκρατία. Τό ἐρώτημα πού δέν τίθεται ὅμως καί δέν ἀπαντᾶται εἶναι: Γιατί δέν ἐξισλαμίστηκαν ὅλοι; Γιατί παρέμειναν τόσοι χριστιανοί πρὶν ἀπό τή γενοκτονία, πού ἐπιχείρησαν οἱ Νεότουρκοι στή Μικρά Ἀσία; Γιά νά ἀπαντήσουν πρέπει νά ἔλθουν σέ σύγκρουση μέ τήν ὑλιστική φιλοσοφία, στήν ὁποία ἐδράζεται ἡ κατ' αὐτούς ἐρμηνεία τῆς ἱστορίας.

Ἡ Ἐκκλησία, παρ' ὅλες τίς ἀδυναμίες τοῦ σώματός της, κατάφερε καί συγκράτησε ἀρκετά παιδιά κοντά της. Ἀντί νά ἀναγνωρισθεῖ ἡ συμβολή της στή διατήρηση τοῦ Γένους, ἔχουμε κατά τίς τελευταῖες δεκαετίες ἐνορχηστρωμένη τή συκοφαντική σέ βάρος της ἐπίθεση μέ τήν κατηγορία ὅτι ὑποτάχθηκε στόν κατακτητή, γιά νά διατηρήσει τά προνόμιά της! Δοκιμάζουν ἄγρια χαρά ὅλοι οἱ ἐχθροί τῆς Ἐκκλησίας ἱστορικοί προβάλλοντας σκάνδαλα μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ θάβουν κυριολεκτικά κάθε προσφορά της.

Κατ' ἀρχήν ὑπενθυμίζουμε: Ὁ ὑπόδουλος πρόγονός μας ἀγνοοῦσε παντελῶς τούς ὅρους «ἰσλάμ» καί «ἐξισλαμισμός». Γιά κάθε ἐξισλαμισμένο ἔλεγε:

«Αὐτός τούρκεψε». Τί σημαίνει αὐτό; Ὅτι ὁ ἀρνησίθρησκος χανόταν καί γιά τό Γένος. Τί πρόσφερε λοιπόν ἡ Ἐκκλησία στό ἔθνος; Κράτησε κοντά της ὅσα παιδιά της ἄντεξαν τίς δοκιμασίες τῆς δουλείας, ὥστε, ὅταν ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου, αὐτά νά ἐπαναστατήσουν. Ἄν εἶχαν ἐξι-σλαμιστεῖ ὅλοι, θά εἶχε ὑπάρξει ἐπανά-στασις; Ἄς ἐρευνήσουν οἱ ἐμπαθεῖς ἐχθροί τῆς Ἐκκλησίας τή στάση τῶν ἐξισλαμι-σμένων Βαλαάδων τῆς Δυτικῆς Μακεδο-νίας κατά τόν ἀγώνα. Στρατεύτηκαν στό πλευρό τῶν κατακτητῶν! Ἀκόμη καί οἱ μεταστραφέντες στόν καθολικισμό στίς ἐνετικές κτήσεις ὁμογενεῖς μας ἀπεῖχαν ἀπό τόν ἀγώνα.

Ὁ λαός ἐπαναστάτησε μέ τό σύνθημα «ἐλευθερία ἢ θάνατος»! Καί ἔφθασαν πο-λυμαθεῖς ἱστορικοί νά καταγγεῖλουν τοὺς ἀγωνιστές ὅτι δέν ἤξεραν γιατί ἀγωνί-στηκαν. Τί κι ἂν ὅλοι τους βροντοφώνα-ξαν «γιά τοῦ Χριστοῦ τήν πίστη τήν ἀγία καί τῆς πατρίδος τήν ἐλευθερία»; Τί κι ἂν δέν ὑπῆρξε σημαία ἐπαναστατικοῦ σώ-ματος χωρίς τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ; Τί κι ἂν ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης τόνισε ὅτι ἡ δική μας ἐπανάστασις δέν μοιάζει μέ τίς ἄλλες (στήν οὐσία μέ τήν ἄλλη, τή γαλ-λική); Ἦλθαν αὐτοί οἱ γραμματιζούμενοι νά κάνουν γνωστό στοὺς πολίτες τοῦ νε-οελληνικοῦ κράτους αὐτό πού ἀγνοοῦσαν οἱ πρωταγωνιστές τῆς ἐποποιίας! Ὁ ἀγώνας ἦταν ταξικός, ὅπως καί κάθε ἀ-γώνας στήν ἱστορία! Τό κίνητρο ἦταν οἰ-κονομικό! «Ποιά πατρίδα καί ποιά πί-στη», ὠρύονται οἱ ἐθνομηδενιστές. «Ἐ-κεῖνοι οἱ ἀγράμματοι δέν γνώριζαν ποιοί ἦσαν». Οἱ ἐλευθερωτές τους, οἱ «μεγάλες δυνάμεις» δηλαδή, τοὺς ἔμαθαν ποιοί εἶ-ναι! Οἱ Ἀνατολίτες τοὺς ἀποκαλοῦσαν Ρούμ καί Γιουνάν, οἱ Δυτικοί Γραικοὺς, ἀλλά οἱ ἴδιοι δέν γνώριζαν ποιοί ἦσαν!

Τί κι ἂν δηλώνει ὁ Μακρυγιάννης ὅτι πο-λέμησαν γιά τίς ἀρχαιότητες, πού ἦσαν διάσπαρτες στή γῆ μας καί τίς ὁποῖες ἐ-ποφθαλμιοῦσαν τότε, ὅπως καί τώρα, οἱ Εὐρωπαῖοι!

Ἡ μόνη ἀλήθεια πάντως εἶναι ὅτι δέν μᾶς ἀπελευθέρωσαν τά αἵματα τῶν ἀ-γωνιστῶν, ἀλλά τά συμφέροντα τῶν «με-γάλων». Μᾶς ἀπελευθέρωσαν ἀπό τοὺς Τούρκους, γιά νά μᾶς ἔχουν σκλάβους τους οἰκονομικούς!

Ἀπό τότε πού μᾶς ἔβαλαν καί δολο-φονήσαμε τόν πρῶτο κυβερνήτη μας, τόν λαμπρό Καποδίστρια, διαφέντεψαν τόν ἔρμο αὐτόν τόπο ὅλοι ἐκεῖνοι πού ἦσαν πρόθυμοι νά τεθοῦν, μέ τό ἀζημίωτο, στήν ὑπηρεσία τῶν δυνατῶν. Ὅλων αὐτῶν οἱ ἐνέργειες ἐρμηνεύονται κατά τρόπο ἱκα-νοποιητικό ἀπό τήν ὑλιστική φιλοσοφία τῆς ἱστορίας: Τό κίνητρό τους εἶναι οἰκο-νομικό.

Ἀλλά γιατί νά δυσανασχετεῖ ἓνας λα-ός ἀπό τίς ἐξελίξεις πού τόν ὀδηγοῦν στήν ἔνδεια καί τόν καθιστοῦν ἀντικείμενο λοι-δορίας τῶν «μεγάλων»; Ἄν πιστεύουμε ὅτι μοναδικό κίνητρο τῶν ἀνθρωπίνων ἐνεργειῶν εἶναι τό οἰκονομικό, τότε δικαι-ῶνουμε ὅλους ἐκείνους πού ξεπουλοῦν τήν πατρίδα στοὺς ξένους! Ἄν σήμερα φαντάζει σέ μᾶς τοὺς Ἕλληνες ἀνόητο καί παρωχημένο τό σύνθημα «ἐλευθερία ἢ θά-νατος», καθὼς οἱ κοινωνικές συνθήκες ἔ-χουν μεταβληθεῖ σαρωτικά σέ σχέση μ' ἐκεῖνες τῆς Τουρκοκρατίας, τότε ἄς μὴ κλαιγόμεστε: Εἵμαστε ἄξιοι τῶν συνε-πειῶν τῆς ἐπιλογῆς μας νά θεωροῦμε τή θρησκευτική πίστη ἀνώφελη καί τήν πα-τρίδα ἀπολίθωμα τοῦ παρελθόντος, σερ-νόμενοι πίσω ἀπὸ αὐτοὺς πού ἀπώλεσαν τήν πρώτη καί εἶναι πρόθυμοι νά ἐκποι-ήσουν τή δεύτερη.

Ἀπόστολος Παπαδημητρίου

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ἐπιθύμησα, παραμονές τῆς 25ης Μαρτίου, νά ταξιδέψω γιά λίγο στά 1821 καί νά δῶ καί νά ἀκούσω τά ψυχωμένα παλληκάρια τοῦ ἔθνους μας. Ἐλᾶτε, λοιπόν, νά μποῦμε γιά λίγο στή μηχανή τοῦ χρόνου καί νά γυρίσουμε πίσω, ἀφήνοντας τήν καρδιά μας νά χτυπᾷ στό ρυθμό τῆς δικῆς τους ἀνδρείας καρδιάς, στό δικό τους μεγαλεῖο.

Μαζί μέ τόν Ἀλέξανδρο Ὑψηλάντη ἄς μελετήσουμε τήν προκήρυξη πού ξεσήκωσε καί φλόγισε μία γενιά φλογερή, τόν μεγαλειώδη Ἱερό του Λόχο: «Μάχου ὑπέρ πίστεως καί πατρίδος... Εἶναι καιρός νά ἀποτινάξωμεν τόν ἀφόρητον ζυγόν, νά ἐλευθερώσωμεν τήν Πατρίδα, νά κρημνίσωμεν ἀπό τά νέφη τήν ἡμισέληνον, διά νά ὑψώσωμεν τό σημεῖον, δι' οὗ πάντοτε νικῶμεν, λέγω τόν Σταυρόν...».

Ὁ Μακρυγιάννης, πού ἔμαθε γράμματα σέ μεγάλη ἡλικία, μᾶς τά ἔγραψε τόσο ὑπέροχα! Ἄς τόν ἀκούσουμε: «Ὁταν σηκώσαμεν τήν σημαίαν ἐναντίον τῆς τυραγνίας, ξέραμεν ὅτι εἶναι πολλοί αὐτεῖνοι καί μαχητικοί κί' ἔχουν καί κανόνια κί' ὅλα τά μέσα. Ἐμεῖς σέ οὐλα εἴμαστε ἀδύνατοι. Ὅμως ὁ Θεός φυλάγει καί τοὺς ἀδύνατους, κί' ἂν πεθάνωμεν πεθαίνομεν διά τήν Πατρίδα μας, διά τήν Θρησκείαν μας καί πολεμοῦμεν ὅσο μπορούμε ἐναντίον τῆς τυραγνίας κι ὁ Θεός βοηθός... Χωρίς ἀρετή καί πόνο εἰς τήν πατρίδα καί πίστη εἰς τήν θρησκεία τους ἔθνη δέν ὑπάρχουν».

Ἄς γονατίσουμε σιμά στόν Ἀθανάσιο Διάκο τή στιγμή πού ἀπαντᾷ στόν Ὁμέρ Βρυώνη «Ἐγώ Γραικός γεννήθηκα, Γραικός θέ νά πεθάνω» καί ἄς ἀναλογι-

στοῦμε τή θυσία του γιά τήν πατρίδα: ἓνα σφαχτάρι ἅγιο καί θύμα ἱερό στόν βωμό τῆς πατρίδας...

Ἄς ἀκουμπήσουμε εὐλαβικά λουλούδια στόν τόπο πού ἔπεσε παλληκαρίσια ὁ Παπαφλέσσας, στό ἥρωικό Μανιάκι, κι ἄς ἀγναντέψουμε ἀπό ἐκεῖ τόν Ἱμπραῆμ νά σκύβει καί νά φιλᾷ στό μέτωπο τόν ἥρωα γεμάτος θαυμασμό...

Ἦταν ἡ φλογερή καρδιά τοῦ Κανάρη πού ξεσήκωνε τά παλληκάρια καί ἡ ἀγάπη στήν πατρίδα καί στόν Θεό, πού ὅπλιζε τό ἥρωικό του χέρι... «Μία δύναμις μέ ἄρπαξε... Μία δύναμις θεϊκή μέ γιγάντωσε. Αὐτή μοῦ ἔδωσε θάρρος διά νά φθάσω μέ τό πυρπολικό μου στήν τουρκική ναυαρχίδα. Οἱ Τούρκοι ἦταν τόσοι ὥστε ἐάν ἔπτυον ἐπάνω μας θά μᾶς ἔπνιγαν ἀναμφιβόλως... Εἰς τό ὄνομα τοῦ Κυρίου! φώναξα ἐκεῖνη τή στιγμή. Ἐκανα τόν Σταυρό μου καί πήδηξα στή βάρκα. Οἱ φλόγες τοῦ πυρπολικοῦ μεταδόθηκαν στήν ναυαρχίδα πού τινάχθηκε στόν ἀέρα καί παρέσυρε στόν θάνατο χιλιάδες Τούρκους...».

Ξεφυλλίζω τά συγγράμματα τοῦ Ἀδαμάντιου Κοραῆ καί βρίσκω διαμάντια συμβουλῶν καί παραινέσεων, διαμάντια γιά τό τότε ἀλλά καί τό σήμερα: «Μόνον τοῦ Εὐαγγελίου ἡ διδαχὴ ἐμπορεῖ νά σώσῃ τήν αὐτονομίαν τοῦ Γένους, ὅταν μάλιστα κηρύττεται ἀπό ποιμένας φίλους τῆς ἀληθείας καί τῆς δικαιοσύνης... Τοῦτο παρακαλῶ νά τοὺς παραγγεῖλετε νά πράττωσιν εἰς τό ἐξῆς, παριστάνοντες εἰς αὐτοὺς, ὅτι πολεμοῦν ὄχι μόνον ὑπέρ πατρίδος, ἀλλὰ καί ὑπέρ πίστεως». Καί ἄλλου σημειώνει: «Μόνη ἡ δικαιοσύνη φέρει τήν ἐ-

λευθερίαν, τήν δύναμιν καί τήν ἀσφάλειαν. Ἡ ἀνδρεία χωρίς τήν δικαιοσύνην εἶναι εὐτελές προτέρημα. Καί αὕτη τοῦ Θεοῦ ἡ παντοδυναμία ἤθελ' εἶσθε χωρίς ὄφελος διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἂν δέν ἦτον ἐνωμένη μέ τήν ἀπειρον δικαιοσύνην του...».

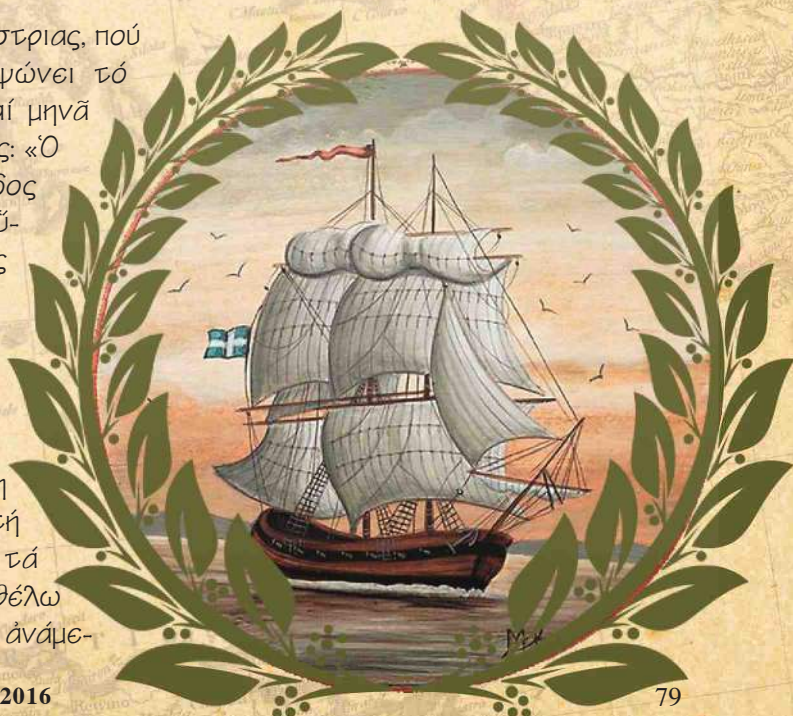
Σέ ἀκούω καί πάλι, Σπυρίδων Τρικούπη, νά μᾶς ἐνθουσιάζεις, καθώς φωνάζεις μέ πόνο: «Ἀχ, διὰ τοὺς οἰκτιρμούς τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁλος ἀγάπη, διὰ τό ὄνομα τῆς Πατρίδος, ἡ ὁποία εἶναι ὅλη ἀρετή, ἃς καθαρίσωμεν τήν ψυχὴν μας ἀπό τόν ρύπον τῆς διχονοίας, ἃς θάψωμεν εἰς τόν τάφον τῆς λησμονησίας τὰ ἄγρια καί ἀνόητα πάθη μας, ἃς πλύνωμεν τὰς μεμολυσμένας καρδίας εἰς τό ἱερόν λουτρόν τῆς ἀγάπης, ὁ πατριωτισμός ἃς λαμπρύνῃ εἰς τό ἐξῆς τόν θολωμένον νοῦν μας, ἡ εὐλικρίνεια ἃς βασιλεύσῃ εἰς τήν καρδίαν μας, ἡ ἀγάπη καί ἡ σύμπνοια ἃς προπορεύωνται, ὡς νεφέλη πυρός, ὅλων τῶν βουλῶν μας καί ὅλων τῶν ἔργων μας».

Κι ὁ φωτισμένος Καποδίστριας, πού ἀναίτια δολοφονήσαμε, ὑψώνει τό ἴδιο λάβαρο τῆς πίστεως καί μηνᾶ στοὺς ἀντίθεους καιροὺς μας: «Ὁ Θεός εἶναι μετὰ τῆς Ἑλλάδος καί ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καί αὕτη σωθήσεται. Ἐκ ταύτης τῆς πεποιθήσεως ἀντλῶ πάσας μου τὰς δυνάμεις καί πάντα τοὺς πόρους».

Τό ταξίδι τελειώνει... ἀντάμωμα συγκλονιστικό μέ ὅλους ὅσοι πότισαν τούτη τή γῆ μέ τό αἷμα τους καί τή ζύμωσαν μέ τὰ λόγια καί τὰ θαυμαστά ἔργα τους. Δέν θέλω νά φύγω... ζητῶ καταφύγιο ἀνάμε-

σα σέ τούτους τοὺς νεκρούς, πού εἶναι τόσο ζωντανοί στήν καρδιά μου. Ἡ ψυχὴ τοῦ Θεόδωρου Κολοκοτρώνη πλανιέται ἀνάμεσά μας ψιθυρίζοντας: «... καί μὴν ξεχνᾷς, γιέ μου, πῶς ἐμεῖς ξοφλήσαμε πιά. Ὅς ἐδῶ ἦταν. Τώρα ἡ πολὺπαθὴ Ρωμιοσύνη στηρίζει τήν ὑπαρξὴ της στή λεβεντιά σας». Naί, ἥρωες τῆς πατρίδας μου, τολμῶ νά καυχηθῶ ὅτι εἶμαι κι ἐγώ, παιδί τοῦ 21ου αἵωνα, δικός σας ἀπόγονος. Μέσα στίς φλέβες μου τρέχει τό δικό σας ἥρωικό αἷμα, ἡ δική σας παλλόμενη ἀπὸ ἀγάπη στόν Θεό καί στήν πατρίδα καρδιά μεταγγίζει παλμό καί ἐνθουσιασμό στή νιότη μου! Εὐλαβικά σᾶς προσφέρω φόρο τιμῆς καί εὐγνωμοσύνης καί ὑπόσχομαι -μέ τῇ δική σας ἀκράδαντη πίστη- νά «στήσουμε καί πάλι μές στό οὐράνιο θεῖο φῶς μία Ἑλλάδα τρισεγγάλη». Πιᾶ τί τό «χρωστᾶμε σέ ὅσους πέρασαν, θά ρθοῦνε, θά περάσουν, κριτές θά μᾶς δικάσουν, οἱ ἀγέννητοι, οἱ νεκροί».

Μ. Δανιήλ

Ἀπό τόν ἄμβωνα τῆς Κυριακῆς

Κυριακή 6/3, τῆς Ἀπόκρεω

«συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων» (ΜΘ 25,32).

Ἡ σημερινή Κυριακή τῆς Ἀπόκρεω λέγεται καὶ Κυριακή τῆς Κρίσεως. Τό εὐαγγέλιο τῆς ἡμέρας μᾶς λέει ὅτι θέλουμε δέν θέλουμε, πιστεύουμε δέν πιστεύουμε, τό παραδεχόμαστε ἢ τό ἀρνούμαστε, ὁπωσδήποτε μιά μέρα θά γίνηι ἡ παγκόσμια δίκη καί θά κριθοῦν οἱ πράξεις τῶν ἀνθρώπων. Ἀναλόγως ὁ καθένας θά λάβει αὐτό πού τοῦ ἀξίζει. Εἶναι δυνατόν ὁ Θεός, πού εἶναι πατέρας, νά τιμωρήσει, νά καταδικάσει κάποιους; Φαίνεται ὅτι μᾶς καταδικάζει ὁ Θεός, ἀλλά ὁ ἄνθρωπος ὁ ἴδιος καταδικάζει τόν ἑαυτό του. Ὅταν δέν θέλει νά μετανοήσῃ ὅταν δέν παραδέχεται τόν Θεό ὅταν ὁ Θεός ἀπλώνει τό χέρι του νά τόν σώσει καί αὐτός τοῦ τό δαγκώνει... Ὅταν ὁ ἄνθρωπος μ' αὐτή τήν ἀσέβεια καί μ' αὐτή τήν ἱταμότητα ἀντιστρατεύεται στόν Θεό, τότε δέν εἶναι ὁ Θεός ἐκεῖνος πού τόν τιμωρεῖ, ἀλλά ὁ ἄνθρωπος ὁ ἴδιος τιμωρεῖται.

Κυριακή 13/3, τῆς Τυρινῆς

«Ἐάν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν... Ὅταν δὲ νηστεύετε...» (ΜΘ 6,14.16).

Τό μάθημα πού μᾶς διδάσκει ὁ Χριστός μας σήμερα εἶναι πολύ μεγάλο καί σπουδαῖο γιά τή σωτηρία μας, γιά τόν καταρτισμό μας, γιά τόν πνευματικό μας ἀγώνα. Μιλάει γιά συγχωρητικότητα, νά συγχωρήσουμε καί τούς πιό μεγάλους ἐχθρούς γιά νά μᾶς ἐλεήσει ὁ Κύριος. Μιλάει καί γιά τή νηστεία. Ἄν δέν ὑπῆρχε μέχρι σήμερα ἡ νηστεία, σήμερα ἔπρεπε νά καθιερωθεῖ. Αὐτό δέν τό διδάσκει μόνον τό εὐαγγέλιο καί οἱ πατέρες μας, ἀλλά τό διδάσκει καί ἡ ἱατρική ἐπιστήμη. Οἱ τροφές δέν μᾶς τρέφουν πάντοτε, πολλές φορές μᾶς καταστρέφουν. Τά ἀγαθὰ δέν τά τρῶμε πάντοτε, πολλές φορές μᾶς τρῶνε. Πρέπει λοιπόν νά νικήσουμε τή λαιμαργία, τή γαστριμαργία, νά πᾶμε κόντρα πρὸς τόν εὐδαιμονισμό, γιά νά μπορέσουμε νά ἀσφαλίσουμε καί τήν υγεία μας καί τή σωτηρία μας. Καί ὅλα αὐτά νά μὴν τά κάνουμε «πρὸς τὸ θεαθῆναι», γιά νά μᾶς δοῦν καί νά μᾶς χειροκροτήσουν, ἀλλά γιά τόν οὐράνιο πατέρα πού εἶναι μαζί μας καί μᾶς βλέπει.

Κυριακή 20/3, Α΄ Νηστειῶν

**«ὃν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προ-
φῆται, εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ
τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ» (Ἰω 1,46).**

Τό πρῶτο πού χρειάζεται γιὰ τὴν πίστη εἶναι ἡ ἀναζήτησις, ἡ ἀγωνία. Καὶ αὐτὴ τὴν ἀγωνία, αὐτὴ τὴν ἀναζήτησις τὴν ἔχουν ὅλοι ὅσοι ἔχουν καρδιά. Αὐτὴ τὴν ἀναζήτησις τὴ φωνάζει τό τίκ τὰς τῆς καρδιᾶς μας. Καὶ ἂν ὅλα τὰ ἀγαθὰ τὰ ἔ-
χουμε δικά μας, δέν χορταίνουμε, δέν ἱκανοποι-
οῦμαστε, μᾶς λείπει κάτι. Ποιό εἶναι αὐτό τό κάτι; Εἶ-
ναι ὁ γλυκύτατος Ἰησοῦς, ὁ λυτρωτὴς καὶ Κύριός μας.
Ἀλλὰ γιὰ νά τόν βροῦμε, χρειάζεται νά ἐρευνήσουμε. Οἱ μαθητὲς ἐρευνοῦσαν
τίς Γραφές. Κι ἐμεῖς χρειάζεται νά μαθητεύσουμε, νά ἐρευνήσουμε. Καὶ ἐρευνών-
τας ὅπωςδήποτε θὰ γνωρίσουμε καὶ θὰ κάνουμε φίλο μας τόν Ἰησοῦ, ὁδηγὸ μας
σὴ ζωὴ. Θὰ εἶναι ὁ Κύριός μας καὶ ὁ Θεός μας.

Κυριακή 27/3, Β΄ Νηστειῶν

**«ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ
παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι
σου» (Μρ 2,5).**

Ἡ ἐπιμονὴ τοῦ παραλυτικοῦ νά βρεθεῖ μπρο-
στά στὸν Χριστό φανερῶνει τὴν πίστη του. Ὁ
Χριστὸς θαύμασε αὐτὴ τὴν πίστη, ἀλλὰ δέν τὸν
κάνει καλά. Τί τοῦ λέει; «Τέκνον, ἀφέωνταί σοι
αἱ ἁμαρτίαι σου». Μά, Κύριε, ὁ ἄνθρωπος αὐτός
δέν ἤλθε νά ἐξομολογηθεῖ, ἤλθε νά τόν κάνεις κα-
λά! Ναί, θέλω νά τόν κάνω καλά, σάν νά λέγει ὁ Χρι-
στός, γι' αὐτό καὶ θεραπεύω τὴ ρίζα τοῦ κακοῦ. Καὶ ἡ ρίζα
τοῦ κακοῦ στὸν παράλυτο αὐτόν εἶναι ἡ ἁμαρτία. Δέν πρόσεξε καὶ παραστράτησε
καὶ μπῆκε μέσα σὴν ὑπαρξή του τό φοβερότερο ἀπ' ὅλα τὰ μικρόβια. Φοβερότερο
καὶ ἀπὸ τὸν καρκίνο πού πλήττει τὰ κύτταρα, καὶ ἀπὸ τὴ φυματίωση καὶ ἀπ' ὅλα εἶ-
ναι τό μικρόβιο τῆς ἁμαρτίας. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἐξώκειλε σὴν ἁμαρτία καὶ ἡ
ἁμαρτία ἔκοψε τὰ νεῦρα του καὶ ἔτσι βρέθηκε παράλυτος ἐπάνω στοῦ κρεβάτι. Γι'
αὐτό ὁ Κύριος ξεκινᾷ τὴ θεραπεία ἀπὸ τὴ ρίζα τοῦ κακοῦ· «τέκνον, ἀφέωνταί σοι
αἱ ἁμαρτίαι σου».

Στέργιος Ν. Σάκκος
(ἀπὸ λειτουργικά κηρύγματα)

Μπροστά στα παιδιά μας

Παιχνίδια κατάλληλα για τό παιδί

Οί σημερινοί γονείς βρίσκονται αντιμέτωποι με μία πληθώρα επιλογών κάθε φορά που αποφασίζουν να αγοράσουν ένα παιχνίδι για τα παιδιά τους. Έχουν να επιλέξουν μεταξύ των ηλεκτρονικών υψηλότερης τεχνολογίας και των παραδοσιακών παιχνιδιών που θυμούνται ότι έπαιζαν οί ίδιοι ως παιδιά. Πρέπει να έχουν υπ' όψιν τους μερικές βασικές αρχές, όταν διερωτώνται ποιο παιχνίδι είναι καταλληλότερο να βοηθήσει στην ανάπτυξη του παιδιού τους.

Ή αλληλεπίδραση είναι τό κλειδί

Δέν έχει σημασία με τί παιχνίδι παίζει τό παιδί· ό καλύτερος τρόπος για τήν προώθηση τής ανάπτυξης του είναι να συμμετέχει ενεργά. Τό παιχνίδι δέν πρέπει να θεωρείται σάν ένα εργαλείο με τό όποιο ασχολείται τό παιδί, όταν έχει μείνει μόνο του. Προσπαθούμε να δώσουμε στα παιδιά παιχνίδια που ένθαρρύνουν τήν αλληλεπίδραση με άλλα παιδιά ή με τούς παππούδες τους αλλά και γενικότερα με τούς ενήλικες που τά φροντίζουν.

Παιχνίδια που δέν είναι πιά στή μόδα είναι συχνά καλύτερα

Τά σύγχρονα παιχνίδια είναι συνήθως ηλεκτρονικά, με πολλούς ήχους και «καμπανάκια». Αφήνουν ελάχιστα περιθώρια στή φαντασία του παιδιού για να δράσει και μπορεί να του δημιουργήσουν υπερδιέγερση. Αντιθέτως, τά παραδοσιακά παιχνίδια (διάφορα τουβλάκια, κούκλες, βιβλία κ.ά.) ώθουν τό παιδί να είναι πιο δημιουργικό. Έξάλλου, τά απλούστερα αυτά παιχνίδια

δίνουν στα παιδιά τή δυνατότητα να παίζουν μαζί με άλλους, ένω τά ηλεκτρονικά παιχνίδια συνήθως παίζονται από ένα άτομο. Υπάρχει ένας καλός κανόνας που δέν πρέπει να παραθεωρείται: τό παιδί θα πρέπει να συνεισφέρει στό παιχνίδι περισσότερο από ό,τι τό ίδιο τό παιχνίδι.

Τό παιδί δέν μπορεί να μάθει από τά «εκπαιδευτικά» παιχνίδια

Οί γονείς θα πρέπει να είναι δύσπιστοι όσον αφορά στα παιχνίδια που πωλούνται ως «εκπαιδευτικά». Τό 2007, έρευνα του όρ. Δημήτρη Χριστάκη, καθηγητή Παιδαγωγικής στό Πανεπιστήμιο Ουάσινγκτον, έδειξε ότι τά παιδιά που παρακολουθούσαν παιδικά εκπαιδευτικά προγράμματα για τήν εκμάθηση τής γλώσσας μάθαιναν λιγότερες νέες λέξεις -έξι για κάθε ώρα παρακολούθησης- σε σύγκριση με τά παιδιά που δέν τά παρακολούθησαν. Ή έρευνα ακόμη μελέτησε τά παιχνίδια που έχουν αποδειχθεί ότι ώφελούν στήν ανάπτυξη ενός παιδιού, όπως είναι τά τουβλάκια.

Ή καθηγήτρια τής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Temple Dr. Kathy Hirsh-Pasek σημειώνει: «Ντεμοντέ, ρετρό παιχνίδια, όπως κόκκινες μπάλες από καουτσούκ, πηλός, πλαστελίνη και μπογιές, που δέν κοστίζουν τόσο πολύ και είναι κρυμμένα στα πίσω ράφια, είναι πιο κατάλληλα για τά παιδιά απ' ό,τι τά εκπαιδευτικά ηλεκτρονικά παιχνίδια».

Ή Roberta Golimkoff Ph.D, καθηγήτρια τής Σχολής Έπιστημών Άγωγής στό Πανεπιστήμιο του Delaware των Η.Π.Α., παρατηρεί

ὅτι εἶναι εὐρέως διαδεδομένο πώς «τά ηλεκτρονικά εκπαιδευτικά παιχνίδια συντελούν στην ανάπτυξη τοῦ ἐγκεφάλου. Ἀλλά οἱ ἀναπτυξιακοὶ ψυχολόγοι γνωρίζουν ὅτι στήν πραγματικότητα δέν λειτουργοῦν μέ αὐτόν τόν τρόπο. Οἱ κατασκευαστές τῶν παιχνιδιῶν παίζουν μέ τούς φόβους τῶν γονιῶν ὅτι θά μείνουν τά παιδιά τους πίσω στήν παγκοσμιοποιημένη ἀγορά». Καί προσθέτει: «Τά παιδιά δέν εἶναι ἄδεια δοχεῖα πού πρέπει νά γεμίσουν. Ἐάν παίζουν μέ παιχνίδια πού τά ἐπιτρέπουν νά ἐξερευνοῦν, εἶναι πολύ πιθανόν νά διδασκοῦν σπουδαῖα μαθήματα γιά τό πώς νά κυριαρχήσουν στόν κόσμο τους».

Ἐπιλέγουμε τρισδιάστατα παιχνίδια

Οἱ διαδραστικές ἐφαρμογές καί τά ψηφιακά παιχνίδια εἶναι προτιμότερα ἀπό τήν τηλεόραση, ἡ ὁποία θεωρεῖται ὡς τό πλέον παθητικό παιχνίδι. Ἡ Ἀμερικανική Παιδιατρική Ἀκαδημία συνιστᾷ στούς γονεῖς νά ἀποτρέπουν τά παιδιά τους, ἡλικίας κάτω τῶν δύο ἐτῶν, νά παρακολουθοῦν τηλεόραση. Ἀλλά καί ἡ Γαλλική Ραδιοτηλεοπτική Ἀρχή ἀπό τό 2008 ἀπαγόρευσε στά γαλλικά κανάλια νά προβάλουν παιδικές τηλεοπτικές ἐκπομπές πού νά ἀπευθύνονται σέ παιδιά ἡλικίας κάτω τῶν τριῶν ἐτῶν. Γιατί; Διότι «ἡ παρακολούθηση τῆς τηλεόρασης λειτουργεῖ ἐπιζήμια στήν ἀνάπτυξη τῆς παιδικῆς ἡλικίας κάτω τῶν τριῶν ἐτῶν, ἐνῶ παράλληλα ἐγκυμονεῖ μία σειρά κινδύνων, καθῶς ἐνθαρρύνει τό πνεῦμα ἀδράνειας, συντελεῖ στήν ἀργή ἐκμάθηση τῆς γλώσσας, στήν ὑπερδιέγερση, στήν ἐμφάνιση διαταραχῶν στόν ὕπνο καί στή συγκέντρωση, καθῶς καί στήν ἐξάρτηση ἀπό τίς ὁθόνες» (Ἀνώτατο Ὁπτικοακουστικό Συμβούλιο).

Εἶναι πολύ σημαντικό τά μικρά παιδιά νά ἔχουν ἄφθονα τρισδιάστατα παιχνίδια. Τά τουβλάκια, οἱ μπάλες καί τά κύπελλα διαφόρων μεγεθῶν καί σχημάτων πού μποροῦν νά τοποθετηθοῦν τό ἓνα πάνω στό ἄλλο σχηματίζοντας πυραμίδες καί πύργους, οἱ κρίκοι καί ἄλλα ἀντικείμενα, συντελοῦν στήν κατάκτηση καί ἀνάπτυξη τῶν κινητικῶν δεξιοτήτων τοῦ παιδιοῦ, στή

γνωστική του ἀνάπτυξη καί στήν ψυχική του ὑγεία. Πιλοτική ἔρευνα πού δημοσιεύτηκε τό 2007 στό περιοδικό τῆς Ἀμερικανικῆς Ἱατρικῆς Ἐνωσης διαπίστωσε ὅτι, ὅταν τά παιδιά παίζουν μέ τουβλάκια, τό παιχνίδι μπορεῖ νά ὁδηγήσει σέ βελτίωση τῆς γλωσσικῆς ἀνάπτυξής τους καθῶς καί τῆς προσοχῆς τους.

Ἀποφεύγουμε βίαια παιχνίδια

Ἐνῶ τά βίαια παιχνίδια φαίνεται νά εἶναι πολύ δημοφιλή μεταξύ τῶν παιδιῶν, πολλές μελέτες ἔχουν δεῖξει ὅτι αὐτά μποροῦν νά ἐπηρεάσουν ἀρνητικά τήν ψυχολογική τους ἀνάπτυξη. Οἱ γονεῖς θά πρέπει νά εἶναι ἐπίσης ἰδιαίτερα ἐπιφυλακτικοί σέ παιχνίδια σκοποβολῆς· κανένα ἀπό τά παιχνίδια αὐτῆς τῆς κατηγορίας δέν ἀξιολογήθηκε ὡς κατάλληλο.

Τά σημερινά παιδιά «ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων» ἐκτίθενται περισσότερο ἀπό ποτέ σέ ψηφιακά μέσα στήν καθημερινή τους ζωή. Ἡ Ἀμερικανική Παιδιατρική Ἀκαδημία συνιστᾷ στούς γονεῖς νά περιορίσουν τόν χρόνο πού τά παιδιά τους στήνονται μπροστά στήν ὁθόνη. Ἀλλά καί ἡ ἔρευνα τοῦ καθηγητῆ τῆς Παιδιατρικῆς δρ. Δημήτρη Χριστάκη ἔχει δεῖξει ὅτι ὅταν τά παιδιά παρακολουθοῦν ἓνα DVD, εἶναι λιγότερο ἀφοσιωμένα ἀπό ὅ,τι ὅταν παίζουν μέ τουβλάκια. Καί συστήνει: «Ἀνεξάρτητα ἀπό τήν ἡλικία τῶν παιδιῶν μας, λιγότερα ηλεκτρονικά παιχνίδια ὄχι μόνο στίς διακοπές ἀλλά καί στή διάρκεια τοῦ ἔτους».

«Τό παιδί», θά τονίσει ἡ Kathy Hirsh-Pasek, «ἀρχίζει νά χτίζει τή φαντασία του γύρω ἀπό τά ἀπλούστερα παιχνίδια. Τά παιχνίδια δέν ἐπιβάλλουν τί νά κάνει τό παιδί σας ἀλλά τό παιδί σας προστάζει τά παιχνίδια τί πρέπει νά κάνουν». Εἶναι στό χέρι μας νά συντελέσουμε στό χτίσιμο τῆς φαντασίας τοῦ παιδιοῦ, διότι «ἡ φαντασία εἶναι πιό σημαντική ἀπό τή γνώση. Ἡ γνώση περιορίζεται σέ ὅ,τι τώρα γνωρίζουμε καί κατανοοῦμε, ἐνῶ ἡ φαντασία ἀγκαλιάζει τόν κόσμο ὅλο καί πάντα θά ὑπάρχουν ἄλλα γιά νά γνωρίσουμε καί νά κατανοήσουμε» (Albert Einstein).

Ἄθαν. Ἀστ. Γκάτζος

Ἦταν Σεπτέμβριος τοῦ '73, ὅταν δεκατετράχρονος μαθητής τῆς Β΄ Γυμνασίου γνώρισα γιὰ πρώτη φορά τόν μακαριστό Πausανία. Στό Μέσο Κατηχητικό τοῦ Ἀγίου Δημητρίου Συκεῶν ἐκείνη τή χρονιά πρέπει νά ἤμασταν πάνω ἀπό 20 φασαριατζήδες (ἐπεικῆς ἢ λέξη).

Ἡ πρώτη μας ἐντύπωση ἀπό τόν Πausανία δέν εἶχε τίποτε τό ἰδιαίτερο. Τά σωματικά χαρακτηριστικά του τόν ἀδικούσαν. Ἕνα μικρόσωμο ἀνθρωπάκο εἶδαμε μέ τήν πρώτη ματιά, ἕναν κοντούλη, ἀσθενικό, ἰσχνόφωνο ἀνθρωπάκο. Ποῦ νά φτουρήσει αὐτός σέ σύναξη ἀνθρωποφάγων; Δέν φτάνει οὔτε γιὰ πρωινό. Ἀλλά καθώς περνοῦσε ὁ καιρός, στά μάτια μας αὐτός ὁ κοντορεβιθούλης γιγάντωνε. Γιγάντωνε τόσο πού νά κατακτᾷ κάθε σπιθαμή τῆς καρδιάς μας. Τό ἀσθενικό σῶμα του ἔγινε βράχος γιὰ νά γαντζωθοῦμε καί νά μήν παρασυρθοῦμε ἀπό τήν πλημμύρα τῆς ἀθείας. Ἡ ἀδύναμη φωνή του μᾶς ἀνάγκαζε νά σφραγίζουμε τά φλύαρα στόματά μας καί τότε -τί παράξενο!- ἀκούγαμε τόν Ἄγγελο τῆς Ἀποκαλύψεως νά ἡχεῖ μέ τή βροντερή σάλπιγγά του.

Ἡ πρώτη ἐκείνη ἀποκαλυπτική χρονιά τελείωσε μέ κάτι τό καταπληκτικό: Τόν Ἰούνιο τοῦ '74 ὁ Πausανίας μᾶς πῆγε στήν κατασκήνωση τῆς Πρώτης στή Φλώρινα. Τί νά πρωτο-

Ἀναμνήσεις ἀπό τόν κατηχητή μου

θυμηθῶ; Τή γνωριμία μας μέ τόν πατέρα Αὐγουστῖνο; Τόν μακαριστό διδάσκαλο τῆς Ἀδελφότητος Στέργιο Σάκκο, πού ἦταν ὁ ἀρχηγός; Ἦ ἕνα πλῆθος ἀδελφῶν; «Κατασκήνωση, εἶσαι ἅγιος σταθμός», ὅπως λέει καί τό τραγούδι.

Φθινόπωρο τοῦ '74: φεύγει ὁ Πausανίας ἀπό τόν ναό τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Τότε νομίζω ὅτι ἔγινε καί ἡ πρώτη αὐθόρμητη διαδήλωση στά χρονικά τῶν κατηχητικῶν. Τά ἀγόρια τῆς ἐνορίας ἔξω ἀπ' τό ἐπιτροπικό νά κραυγάζουμε: «Πausανίας καί ξερό ψωμί», «Φέρτε πίσω τόν Πausανία». Μετά ἀπό λίγο καιρό καί πολλή φασαρία ὁ Πausανίας ἐπέστρεψε. Θά ἐργαστεῖ ἀκούραστα γιὰ μερικά χρόνια ἀκόμα μέχρι νά φύγει γιὰ τό Λονδίνο. Ὅλα αὐτά τά χρόνια τό κατηχητικό, ἡ Ἀπολύτρωση, ὁ Λύχνος πού μέ τή βοήθειά του ἔχουμε ἰδρύ-

σει, και τό σπίτι του στην Ίασωνίδου, έπειτα στην Πέλοπος κι αργότερα στην Αγίας Σοφίας γίνονται καθημερινά τό σχολείο μας, τό σπίτι μας, ό τόπος ψυχαγωγίας μας. Ό ίδιος είναι ό δάσκαλός μας, ό πατέρας μας, πού φροντίζει και νοιάζεται για τά πιό ασήμαντα, όπως αγορά βιβλίων, κασετοφώνων, μέχρι τά σημαντικότερα, όπως φροντιστήριο για τό πανεπιστήμιο, επαγγελματικό προσανατολισμό, πνευματική πορεία.

Ό Πausanias μετά την επιστροφή του απ' την Αγγλία συνεχίζει τό έργο στη Θεσσαλονίκη. Έχει μία νέα πρόκληση-πρόσκληση μπρός του. Ό πατήρ Γεώργιος Σκαρλάτος αναλαμβάνει απ' τή μητρόπολη Νεαπόλεως τό έργο τής δημιουργίας μίας νέας ένορίας από τό μηδέν. Στο εγκαταλειφθέν στρατόπεδο Στρεμπενιώτη χτίζει μία μικρή παράγκα και την κάνει τό ξωκλήσι του Αι-Γιάννη. Έτσι ξεκίνησε ό σημερινός μεγαλοπρεπής καθεδρικός ναός τής μητρόπολης. Τό πρώτο αυτό εκκλησάκι πρέπει να χωρούσε καμιά πενηνταριά άτομα. Τίς ένορίες όμως δέν τίς δημιουργούν τά ντουβάρια αλλά οί καλλιεργημένες ψυχές, αυτό τό γνωρίζει καλά ό αγαθός λευίτης και πρώτο μέλημά του να βρεί αυτούς πού θα τον βοηθήσουν. Ποιός λοιπόν καταλληλότερος απ' τον γνώριμό του Πausanias; Μία νέα αποστολή ξεκινά γι' αυτόν μέ πολύ μόχθο και λίγους συνεργάτες.

Ό πολυπράγμων Πausanias ασχολείται ταυτόχρονα μέ ένα σωρό πράγματα: τά δύσκολα καθήκοντα στο Πανεπιστήμιο, την εύρυθμη λειτουργία τής Απολύτρωσης, του Λύχνου, τής κατασκήνωσης. Ό έφοδιασμός

και οί μεταφορές είναι αποκλειστικά δικό του διακόνημα. Γυρνά αδιάκοπα σάν τή μέλισσα και οί υπόλοιποι ζαλιζόμαστε και μόνο πού τον παρακολουθούμε. Ναι, μία μικρή αδύναμη μέλισσα, μέ επισκευασμένη καρδιά, πού κρέμεται από μία κλωστή, και σχεδόν χωρίς νεφρά, πού μέ κάθε φτεροκόπημά της όμως φέρνει τόσο μέλι πού δέν προλαβαίνουμε οί υπόλοιποι να τό καταναλώσουμε. Ό ίδιος ασκητικός και λιτοδίαιτος, σέ μόνιμη αυστηρή δίαιτα (δέν έβαζε στο στόμα του αλάτι). Χαιρόταν όμως και μέ τά πιό απλά σάν μικρό παιδί, όπως όταν κάναμε μία στάση για παγωτό. «Έδω θα σταματήσουμε γιατί έχουν καλό παγωτό από παγωτομηχανή και όχι από τό έτοιμο».

Πάντα μέ τό γνωστό του χαμόγελο, ό ακούραστος εργάτης περιμένει στην πύλη τής κατασκήνωσης να βοηθήσει τον μακαριστό μας δάσκαλο -ήθελε πάντα να 'ναι τό δεξί του χέρι- να μοιράσει και τά τελευταία γλειφιτζούρια και καραμέλες στα μικρά παιδιά των οικογενειών. Αυτό τό χαμόγελο και ή αγαθή του διάθεση δέν τον εγκατέλειψαν ούτε στο κρεβάτι του πόνου στο νοσοκομείο Παπαγεωργίου, όταν, τον Μάρτιο του 2012, τον συνάντησα για τελευταία φορά έν ζωή. Ίσως αυτό τό χαμόγελό του τό γεμάτο αγάπη να είναι ή αιτία πού ό γιός μου Κωνσταντίνος τον συναντάει ακόμη στα όνειρά του και συνεχίζουν να συζητούν.

Νικ. Καργόπουλος
Δάσκαλος

Μέ τό πρώτο λάλημα

Τό λάλημα τοῦ πετεινοῦ! Αὐτό περι-
μενε ὁ Θεοδωρής! Μέ τό πρώτο λάλημα, αὐ-
τή ἦταν ἡ συμφωνία. Εἶχε κουρνιάσει κάτω
ἀπό τή χοντρή βελέντζα ἀπό νωρίς, μά ὅ-
πνος δέν κόλλησε στά βλέφαρά του. Ἐμει-
νε ξάγρυπνος ὅλη τή νύχτα μέ τ' αὐτιά τεν-
τωμένα, μήπως καί χάσει τό πρώτο λάλημα
τοῦ πετεινοῦ.

Τίναξε τήν κόκκινη βελέντζα καί ντυμέ-
νος καθῶς ξάπλωσε, φόρεσε ἀπλῶς τά τσα-
ρούχια του καί βγήκε ἀθόρυβα ἀπό τό σπίτι.
Ἐφτασε λαχανιασμένος στή βρύση τοῦ Γέ-
ρακα καί βρῆκε τούς τρεῖς φίλους του νά
τόν περιμένουν.

- Πῆρες τήν εὐχή τῆς μάνας σου; τόν
ρώτησε ὁ Ἀντώνης, ὁ πιά μεγαλύτερος τῆς συν-
τροφιάς.

- Οὔτε πού τόλμησα νά τῆς τό πῶ, ἀπο-
κρίθηκε κατακόκκινος ὁ Θεοδωρής.

- Ἄκου Θεοδωρή, εἶπε αὐστηρά ὁ Ἀντώ-
νης. Ἄν δέν τόλμησες νά τό πεῖς στή μάνα
σου πῶς βγαίνεις στό κλαρί καί γίνεσαι κλέ-
φτης, δέν εἶσαι ἔτοιμος γι' αὐτό! Γύρνα
πίσω!

Κόπηκαν τά πόδια τοῦ Θεοδωρῆ καί, ἄν
δέν ντρεπόταν, θά ἔβαζε τά κλάματα.

- Ἐτοιμος εἶμαι, Ἀντώνη. Πῆρα καί τά
ἄρματα τοῦ συγχωρεμένου τοῦ πατέρα μου,
κατάφερε νά πεῖ, μά ὁ ἀρχηγός τῆς συντρο-
φιάς τόν ἔκοψε ἀποφασισμένος.

- Ὡρέ ἐσεῖς, εἶπε στούς ἄλλους δύο, πῆ-
ρατε τήν εὐχή τῆς μάνας σας;

- Τήν πήραμε! ἀπάντησαν μ' ἓνα στόμα
ἐκεῖνοι.

- Δίχως εὐχή δέν ἔρχεσαι μαζί μας.

- Τό ξέρεις, ὠρέ Ἀντώνη, ἡ μάνα μου μ'
ἔχει μοναχογιό. Ἀπό τότε πού σκοτώθηκε ὁ
πατέρας μου, κρεμάστηκε ἀπάνω μου. Καί
νά τῆς τό ἔλεγα, δέν θά μ' ἄφηνε μέ τή θέ-
λησή της νά φύγω, τόλμησε καί ἀντέταξε ὁ
Θεοδωρής.

- Ἐνας λόγος παραπάνω νά γυρίσεις
πίσω, εἶπε σκεπτικός ὁ Ἀντώνης. Ἡ πατρί-

δα δέν πολε-
μᾷ τόν Τοῦρκο
μόνο στό βου-
νό. Γύρνα κι
ὥς νά τά κατα-
φέρεις νά πεῖ-
σεις τή μάνα
σου νά σοῦ
δώκει τήν εὐ-
χή της, σύναξε
σύ τούς μικρό-
τερους καί ἐτοιμάξέ τους γιά τό βουνό. Γίνε
καπετάνιος στό χωριό, τόν πείραξε ἄκακα ὁ
Ἀντώνης.

Ἦστερα τόν ἀγκάλιασε, τόν ἔσφιξε πά-
νω του καί τόν φίλησε. Τό ἴδιο ἔκαναν κι οἱ
ἄλλοι δύο.

Τούς ἐβλεπε νά ξεμακραίνουν καί τά
δάκρυα, πού ἐλεύθερα πιά ξεπήδησαν ἀπό
τά στήθη του, ἔτρεχαν ποταμοί. Γύρισε ἀπο-
καμωμένος στό σπίτι του. Ἡ μάνα του δέν
εἶχε ἀκόμα σηκωθεῖ καί ἔτσι ἀθόρυβα, ὅπως
βγήκε, μῆκε τό ἴδιο ἀθόρυβα καί χώθηκε
στό ζεστό ἀκόμα στρῶμα του.

- Θεοδωράκη μου, εἶσαι ἄρρωστος; Θέ-
λεις νά σοῦ κάμω ἓνα ζεστό χαμομήλι;

Τό χᾶδι τῆς μάνας του στοργικό πέρασε
ἀπό τό μέτωπό του.

Τινάχτηκε ὁ Θεοδωρής. Κοίταξε τή μά-
να καί τό ἄπλετο φῶς τῆς κάμαρης.

- Πῶ, πῶ, μεσημέριασε κι ἐγώ κοιμᾶ-
μαι, εἶπε μέ ντροπή.

- Δέν πειράζει, λεβέντη μου, ἔχεις καιρό
μπροστά σου νά ξυπνᾷς νωρίς, εἶπε ἐκεῖνη
καί κάθισε στήν ἄκρη τοῦ κρεβατιοῦ του.

- Ξέρεις, τοῦ εἶπε σχεδόν ψιθυριστά, ὁ
Ἀντώνης, ὁ Δημητρός καί ὁ Λουκάς βγήκαν
στό κλαρί.

- Ποῦ τό ξέρεις ἐσύ; τραύλισε ξαφνια-
σμένος ὁ Θεοδωρής.

- Οἱ μάνες τά λέμε, γιέ μου. Λέμε τούς
πόθους καί τίς λαχτάρες μας. Ἦξερα ἀπό
χτές ὅτι θά ἔφευγαν ἀφοῦ πῆραν τήν εὐχή

τῶν γονιῶν τους, δέν σοῦ εἶπα ὅμως τίποτε γιατί ἔπρεπε ὥς νά φύγουν νά τό κρατήσουμε μυστικό. Εἶσαι πιά ὁ μεγαλύτερος τοῦ χωριοῦ καί σκέφτομαι πώς σάν γυναίκα καπετάνιου δέν ἔκαμα σωστά τό καθήκον μου. Δέν λέω, θά μοῦ στοιχίσει ὅταν φύγεις, ὅμως ἔτσι ἄπραγα κρεμασμένα θά μείνουν τ' ἄρματα τοῦ πατέρα σου;

Ανακάθισε ζαλισμένος ὁ Θοδωρής. Ἦταν ξυπνητός ἤ ἀπό τή λαχτάρα του ἔβλεπε ὄνειρο;

- Ἀντρειώθηκες πιά, γιέ μου, συνέχισε ἡ μάνα, δέν μοῦ βαστᾷ ἡ καρδιά νά βλέπω μικρότεροὺς σου νά ζώνονται τ' ἄρματα καί σύ, ὁ γιός τοῦ καπετάν-Νικήτα, νά μὴν μοῦ ἔχεις κάνει οὔτε μιά κουβέντα γι' αὐτό.

- Δέν ἤμουν ἀκόμα ἔτοιμος, μάνα, εἶπε μέ νόημα ὁ Θοδωρής. Ὁ Ἀντώνης δέν μέ πῆρε μαζί του, γιατί δέν ἤμουν ἀκόμα ἔτοιμος. Μά σοῦ ὑπόσχομαι πώς γρήγορα θά ζητήσω τήν εὐχή σου.

Αναγάλλιασε ἡ ψυχὴ τῆς μάνας, σταύρωσε τό μέτωπο τοῦ παιδιοῦ της καί ψιθύρισε.

- Ἄμποτε νά ῥθει ἡ ὥρα ἡ καλή, γιόκα μου!

Κι ὥς νά ῥθει ἡ ὥρα ἡ καλή, ὁ Θοδωρής ἔγινε καπετάνιος στό χωριό του.

- Ὅποιος θέλει μιά μέρα νά γίνει κλέφτης στό βουνό νά ἔρθει νά μέ βρεῖ στ' ἀλώνια μέ τό πρῶτο λάλημα τοῦ πετεινοῦ.

Τὴν πρώτη φορά μαζεύτηκαν ὅλοι, ἀκόμα καί ὁ Λάμπρος πού δέν εἶχε κλείσει τά δέκα. Καί ὁ Θοδωρής δέν ἔδιωξε κανένα οὔτε τόν Λάμπρο. Μοναδικός ὁρος γιὰ νά μαζεῦονται κάθε πρωὶ μέ τό πρῶτο λάλημα τοῦ πετεινοῦ στ' ἀλώνια ἦταν ἡ εὐχή τῆς μάνας τους.

- Κανένας δέν θά ἔρχεται κρυφά, τοὺς εἶπε καί ὁ στρατός του ἀραιώσε.

- Καπετάν Θοδωρὴ, ἐμένα ἡ μάνα μου μοῦ ἔδωσε τήν εὐχή της, εἶπε μιά μέρα ὁ Λάμπρος καί ὁ Θοδωρής τόν ἔχρισε πρωτοπαλλήκαρό του.

Τό πρῶτο λάλημα τοῦ πετεινοῦ εἶχε γί- νει πιά τό σύνθημα ὅλων τῶν ἀγοριῶν τοῦ

χωριοῦ. Καί οἱ μανάδες τό εἶχαν κρυφὸ κα- μάρι πού τά παιδιά τους μάθαιναν πῶς νά πολεμοῦν πρὶν ἀνέβουν στό βουνό.

- Φτυστός ὁ καπετάν-Νικήτας ὁ γιός σου κυρα-Ἀσημένια, ἔλεγαν οἱ γυναῖκες τοῦ χωριοῦ καί ἡ μάνα τοῦ Θοδωρὴ δάκρυζε.

Καί ἓνα πρωί, ἀχάραγα κτύπησαν οἱ πόρτες τοῦ χωριοῦ. Ἄγρια κτυπήματα, ἐπι- μονα καί βιαστικά. Τρέξαν ἀρματωμένοι οἱ Τοῦρκοι νά βροῦν τά παιδιά στὸν ὕπνο καί νά τ' ἀρπάξουν καί νά φύγουν. Μά τό πρῶ- το λάλημα τοῦ πετεινοῦ τοὺς πρόλαβε. Ὁ μικρὸς στρατός τοῦ Θοδωρὴ ψηλά ἀπὸ τ' ἀλώνια τοὺς εἶδε πού ἔμπαιναν καβαλάρη- δες στό χωριό. Καί μέχρι οἱ Τοῦρκοι νά κα- ταλάβουν τί συνέβη, ὅλα τ' ἀγόρια τοῦ χω- ριοῦ μέ τήν εὐχή τῆς μάνας τους πῆραν τό μονοπάτι γιὰ τό βουνό.

Ὁ ἀρχιζαπτιὲς τά ἔβαλε μέ τοὺς δικούς του, πῶς τάχα κάποιος πρόδωσε τό σχέδιό του καί εἰδοποιήθηκαν τά παιδιά. Ἐφυγαν ἀπὸ τό χωριό ὀργισμένοι ὁ ἓνας ἐναντίον τοῦ ἄλλου, ὅταν πιά ὅλα τά κοκόρια λαλοῦ- σαν χαρούμενα. Μόνο ἐκεῖνος, ὁ πετεινός πού λάλησε πρῶτος σώπαινε, σάν νά ἤξερε πῶς ἔκανε τό καθήκον του. Θά περνοῦσε πολὺς καιρὸς γιὰ νά ξανανοίξει τό λαρύγγι του νά λαλήσει, ἀφοῦ ἀκόμα καί ὁ Λάμπρος ἔφυγε. Καί οἱ μανάδες, μαζεμένες στῆς κυ- ρα-Ἀσημένιας τό κονάκι, ἄναψαν τό καν- τήλι καί ἄρχισαν τὴ δέηση. Ἦξεραν πῶς, ἂν ὁ Θοδωρὴς δέν μάζευε τ' ἀγόρια τους κάθε πρωί, τώρα θά ἦταν ὅλες μαυροφόρες.

- Ἄς ἔχει τήν εὐχή μας ὁ λεβέντης σου, τῆς εἶπαν σάν τελείωσαν τήν προσευχή, καί ἡ μάνα ἀναγάλλιασε, γιατί ἐκτός ἀπὸ τήν εὐχή τῆς Παναγιάς καί τὴ δική της ὁ γιός της ἔφυγε μέ τίς εὐχές ὅλων τῶν μανάδων τοῦ χωριοῦ.

Πέρα ψηλά στό βουνό ὁ Ἀντώνης τά ἔ- χασε σάν εἶδε τὸν μικρὸ στρατὸ τοῦ Θοδω- ρῆ νά φτάνει.

- Μέ τήν εὐχή τῆς μάνας μας, τοῦ εἶπε ὁ Θοδωρὴς καί τὸν ἔκλεισε μέσ στήν ἀντρί- κεια πιά ἀγκαλιά του.

Ελένη Βασιλείου

«Μένουμε Έλληνες καί Όρθόδοξοι» ένα μήνυμα επίκαιρο όσο ποτέ

Τή στιγμή πού ή άγωνία γιά τήν οικονομική κατάσταση τής χώρας μας γίνεται όλο καί μεγαλύτερη καί πολλοί άγωνιοϋν άν θά παραμείνουμε Εϋρωπαίοι, πάνω άπό 5.000 κόσμου συγκεντρώθηκε σέ εκδήλωση στό «Βελλίδειο» στή Θεσσαλονίκη γιά νά βροντοφωνάξει σέ κάθε κατεύθυνση ότι «Μένουμε Έλληνες καί Όρθόδοξοι». Τήν εκδήλωση-διαμαρτυρία συνδιοργάνωσαν ή Ίερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης, 23 Χριστιανικά Σωματεία τής πόλης καί ή Πανελλήνια Ένωση Θεολόγων.

Στόν έμπνευσμένο χαιρετισμό του ό Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Άνθιμος έδωσε τό στίγμα τής εκδήλωσης όπογραμμίζοντας τή σοβαρότητα τών θεμάτων πού στή συνέχεια ανέπτυξαν οί κύριοι όμιλητές. Τόνισε ιδιαίτερα γιά τό μεταναστευτικό ότι: «Κάνουμε καί θά κάνουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε γι' αϋτούς τούς δυστυχισμένους ανθρώπους, αλλά δέν μπορούμε νά μήν καταγγείλουμε τά άσχημα παιχνίδια πού παίζουν καί τά άντεθνικά σχέδια πού καταστρώνουν οί μεγάλοι καί ισχυροί γιά

τήν πατρίδα μας».

Όπως εϋστοχα επισήμανε ό πρϋτος όμιλητής τής εκδήλωσης, ό στρατηγός κ. Φράγκος, τά τελευταία χρόνια έχουν εγκατασταθεϊ εκατοντάδες χιλιάδες μουσουλμάνων στήν πατρίδα μας, πού σέ συνδυασμό μέ τό νέο κύμα μεταναστών καί προσφύγων καί τήν καλπάζουσα όπογεννητικότητα άπειλοϋν τόν πληθυσμό της μέ δραματική αλλοίωση. Άνησυχία προκαλεϊ, επίσης, ή Ίδρυση τμήματος ισλαμικών σπουδών στή Θεολογική σχολή ΑΠΘ, στήν όποία αναφέρθηκε ό προηγούμενος τής Ί.Μ. Μεγάλου Μετεώρου π. Άθανάσιος. Πέρα άπό τό άτοπο τοϋ νά συνυπάρχει στόν ίδιο χϋρο μία όρθόδοξη θεολογική σχολή μέ μία σχολή ισλαμικής θεολογίας, κανείς δέν μπορεί νά καταλάβει ποιόν θά έξυπηρετήσσει μία τέτοια σχολή. Μήπως τούς μουσουλμάνους πού θά εγκατασταθοϋν μέσφ τής μετανάστευσης στή Θεσσαλονίκη; Τέλος, όλοι αϋτοί πού στοχεϋουν νά πληξουν τήν έλληνορθόδοξη ταυτότητά μας έβαλαν στό στόχαστρο τίς τρυφερές ψυχές τών παιδιών μας μέ τήν πρό τών πυλών

μετάλλαξη τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν σέ Θρησκευτολογία. Ὁ πρόεδρος τῆς Πανελληνίας Ἑνώσεως Θεολόγων κ. Σπαλιώρας ἐπισήμανε μέ ἐνάργεια τίς συνέπειες αὐτοῦ τοῦ πράγματος καί κάλεσε τοὺς συγκεντρωμένους σέ ἀγωνιστική ἐγρήγορηση.

Αὐτό ἦταν καί τό μήνυμα τῆς ἐκδήλωσης τῆς 14ης Φεβρουαρίου 2016: «Ἐχουν γνώση οἱ φύλακες». Δέν ἀποτινάξαμε τήν τουρκική σκλαβιά γιά νά γεμίσει ἡ πατρίδα μας μιναρέδες. Δέν μισοῦμε κανέναν, ἀλλά θέλουμε νά ζήσουμε σέ μία χώρα ὀρθόδοξη κι ἐλεύθερη. Εἶναι δικαίωμά μας νά φωνάξουμε ὅτι «Μένουμε Ἕλληνες καί Ὀρθόδοξοι». Εἶναι δικαίωμά μας νά ἀντισταθοῦμε σέ ὅλα τά ἀνθελληνικά καί ἀντίχριστα σχέδια. Γιατί, ὅπως λέει κι ὁ ποιητής, στόν τόπο αὐτό «κριτής κι ἀφέντης εἶν' ὁ Θεός καί δραγουμάνος του ὁ λαός».

Παν. Μητοόπουλος

Μετά τίς εἰσηγήσεις τῶν ὁμιλητῶν, ὁμόφωνα ἐγκρίθηκε τό ἀκόλουθο ψήφισμα:

ΨΗΦΙΣΜΑ ἡμερίδας μέ θέμα: «Μένουμε Ἕλληνες καί Ὀρθόδοξοι»

Ὅλοι ἐμεῖς πού συγκεντρωθήκαμε σήμερα, Κυριακή 14

Φεβρουαρίου 2016, στό Βελλίδειο Συνεδριακό Κέντρο τῆς Θεσσαλονίκης, στήν Ἡμερίδα πού συνδιοργάνωσαν ἐπιτυχῶς ἡ Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης, ἡ Πανελλήνιος Ἑνώσις Θεολόγων (Π.Ε.Θ.) καί τὰ Ὀρθόδοξα Χριστιανικά Σωματεῖα τῆς Θεσσαλονίκης, ἀφοῦ ἀκούσαμε μέ προσοχή τίς τρεῖς εἰσηγήσεις τοῦ προγράμματος, α) «Προϊοῦσα ἰσλαμοποίηση Ἑλλάδος καί Εὐρώπης» σέ σχέση μέ τό κρίσιμο πρόβλημα τοῦ δημογραφικοῦ καί τό λεγόμενο προσφυγικό καί μεταναστευτικό, θέμα πού ἀνέπτυξε ὁ στρατηγός ἐ.ἀ. Φραγκούλης Φράγκος, ἐπίτιμος ἀρχηγός Γ.Ε.Σ., β) «Τμήμα Ἰσλαμικῶν Σπουδῶν στή Θεολογική Σχολή τοῦ Α.Π.Θ.», πού εἰσηγήθηκε ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀθανάσιος Ἀναστασίου, Προηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου καί γ) «Ἡ μετάλλαξη τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν», πού πραγματεύθηκε ὁ Δρ. Κωνσταντῖνος Σπαλιώρας, Θεολόγος Καθηγητής καί Πρόεδρος τῆς Πανελληνίου Ἑνώσεως Θεολόγων (Π.Ε.Θ.), διατρανώσαμε ὁμοφώνως:

1. Μένουμε Ἕλληνες καί Ὀρθόδοξοι, ὑπερασπιζόμενοι ὅσα μέ τόν ἰδρώτα καί τό αἷμα τους μᾶς ἐξασφάλισαν οἱ ἅγιοι καί οἱ ἥρωες τῆς ἐνδόξου Ἱστορίας μας, παλαιότερης καί νεώτερης.

2. Ἀντιστεκόμαστε στήν ἐπιβολή τῶν στόχων τῆς διαβόητης Νέας Τάξεως Πραγμάτων, ἡ ὁποία προωθώντας τό ἀφροασιατικό ἰσλαμικό στοιχεῖο στήν Εὐρώπη, ἀποβλέπει στή συρρίκνωση, ὑποχώρηση καί ἐξαφάνιση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ὅπως τόν γνωρίζουμε μέχρι σήμερα, καί ἰδιαίτερα τοῦ Ἑλληνικοῦ καί Ὀρθοδόξου πολιτισμοῦ.

3. Καλοῦμε τήν ἑλληνική κυβέρνηση νά ἀφουγκρασθεῖ τήν ἀγωνία καί τό μήνυμα αὐτό, πού στέλνει ἀπο-

φασιστικά ὁ ἑλληνικὸς λαός, καί νά ἀλλάξει πολιτική. Νά πεῖ «ΟΧΙ» στή μετατροπὴ τῆς Ἑλλάδος σέ «ἀποθήκη» παρανόμων μεταναστῶν, σέ σταυροδρόμι διέλευσης τζιχαντιστῶν, ὅπως φάνηκε καί ἀπὸ τὸ τρομοκρατικὸ χτύπημα στὸ Παρίσι στὶς 13 Νοεμβρίου 2015 μὲ 130 νεκροὺς καί 250 τραυματίες.

4. Λέμε «ΟΧΙ» στή λειτουργία Τμήματος Ἰσλαμικῶν Σπουδῶν μέσα στή Θεολογικὴ Σχολή Α.Π.Θ.

5. Λέμε «ΟΧΙ» στὴν ἀντισυνταγματικὴ καί παράνομη μετάλλαξη τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν σέ θρησκευσιολογία. Θά ἔχει καταστροφικὲς συνέπειες ὅχι μόνον στὸ ὀρθόδοξο φρόνημα καί ἥθος τῶν παιδιῶν μας ἀλλὰ καί στὴν ψυχολογικὴ τους ἰσορροπία, καθὼς θά καλλιεργεῖ στὸ μυαλό καί στὴν καρδιά τους μιὰ ἀπίστευτη σύγχυση.

6. Ἡ ἐνδεχόμενη πραγματοποιήσιμη τῶν δύο ἐπιχειρούμενων ἀνατροπῶν (Τμήμα Ἰσλαμικῶν Σπουδῶν καί μετάλλαξη μαθήματος Θρησκευτικῶν), ἐμφανῶς ἀντισυνταγματικῶν, θά ἐπισύρει τὴν προσβολή τους στὸ Συμβούλιο Ἐπικρατείας (Σ.τ.Ε.).

7. Ἐξουσιοδοτοῦμε τὴν Ὁργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς ἡμερίδας, μὲ Πρόεδρο τὸν Παναγιώτατο ποιμενάρχη μας, Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Ἀνθιμο, νά φροντίσει ὥστε τὸ Πήφισμα αὐτὸ νά κοινοποιηθεῖ σέ ὅλους τοὺς ἀρμοδίους.

Τὸ πλῆρες βίντεο τῆς ἐκδήλωσης εἶναι διαθέσιμο ἀπὸ τὸ σύνδεσμο https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=8TsY9gqg5qg

Τιμώντας τὴν ἡμέρα τῶν Γραμμάτων

Τὴν Κυριακὴ 31 Ἰανουαρίου στὴν κεντρικὴ αἴθουσα τῆς Ἀδελφότητος πραγματοποιήθηκε ἑορταστικὴ ἐκδήλωση πρὸς τιμὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Τὸ πρόγραμμα ξεκίνησε μὲ ὕμνους καί ἀγωνιστικὰ τραγούδια τῆς χορωδίας τῶν νέων «ΛΥΧΝΟΣ», ἡ ὁποία ἐνθουσίασε τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον.

Στὴ συνέχεια ἡ Ἀδελφότητα τίμησε τὸν κ. Δημήτριο Χαρίσι με ἀναμνηστικὴ πλακέτα, ἀναγνωρίζοντας ἔτσι τὴν πολυετὴ προσφορά του στὴν ἐκπαίδευση, στὴν Ἀδελφότητα καί γενικότερα στὴν τοπικὴ Ἐκκλησία.

Ἀπὸ τίς 28 Ὀκτωβρίου τοῦ 1946 ποὺ ὁ νεαρὸς ὑποψήφιος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Δημήτριος Χαρίσις βρέθηκε στὸ περιβάλλον τῆς Ἀδελφότητος, ἀγάπησε αὐτὴ τὴν ομάδα τῶν ταπεινῶν χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι προσηλωμένοι στὴν παράδοση τῆς ἀγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας ἔδιναν τὴ δική τους μαρτυρία στὴν πόλη τῆς Θεσσαλονίκης καί στὴν εὐρύτερη περιοχή. Ὑπῆρξε ἀπὸ τοὺς πρῶτους οἰκοτρόφους στὸ φοιτητικὸ οἰκοτροφεῖο καί διευθυντὴς αὐτοῦ, ἀφοσιωμένος μαθητὴς καί συνεργάτης τοῦ π. Τιμοθέου Παπαμιχαήλ, πρώτου πνευματικοῦ τῆς Ἀδελφότητος, κυκλάρχης καί ἱεροκήρυκας. Πτυχιούχος τριῶν πανεπιστημιακῶν σχολῶν (Θεολογικῆς, Νομικῆς, Φιλοσοφικῆς), παράλληλα μὲ τὴν ἐκπαιδευτικὴν του σταδιοδρομίαν δὲν ἔπαυσε τὴν

πολύπλευρη διακονία του στό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας ὡς μέλος τῆς «Ἀπολυτρώσεως». Ἀνεκτίμητη ἡ προσφορά του ὡς μέλους τοῦ πνευματικοῦ συμβουλίου, συνεργάτη καί ἀρθρογράφου στό περιοδικό καί μέλους τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς μέχρι σήμερα. Πάντοτε πρόθυμος καί ἀκούραστος, ἀποτελεῖ μία ἡπια καί συνετή παρουσία, πού ἐνθαρρύνει τούς μεγάλους καί ἐμπνέει τούς νεώτερους ἀδελφούς.

Εὐχόμαστε νά τοῦ δίνει χρόνια καί υἰεῖα ὁ Θεός, νά εὐλογεῖ τά παιδιά καί τά ἐγγόνια του καί νά τόν χαροποιεῖ μέ τήν πρόοδο τῆς Ἀδελφότητος, τήν ὁποία τόσο ἀγαπᾷ.

Στό τελευταῖο μέρος τῆς ἐκδήλωσης, νέοι θεολόγοι τῆς Ἀδελφότητος παρουσίασαν μέσα ἀπό τήν ἀνάγνωση κειμένων καί ἀποσπασμάτων ἀπό τό συγγραφικό ἔργο τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τόν λόγο γιά τόν ὁποῖο δικαίως τιμοῦμε καί ἐορτάζουμε τούς Τρεῖς Ἱεράρχες ὡς προστάτες τῆς παιδείας μας. Ἄς εὐχηθοῦμε τό ἔργο τῶν τριῶν αὐτῶν μεγάλων ἀγίων διδασκάλων νά συνεχίσει νά ἐμπνέει καί νά καθοδηγεῖ ὅλους ὅσοι ἐργάζονται στόν εὐαίσθητο χῶρο τῆς παιδείας.

ΔΩΡΕΕΣ

Γιά τό Περιοδικό

* Ἀλεξίου Πέτρος 10€
 * Ἀλμπανάκη Εὐστρατία 20€ * Ἀνδρονικίδης Ἰωάννης 60€ * Ἀντωνιάδης Παῦλος 10€ * Διδασκάλου Σόνια 10€ * Εὐστρατίου Δήμητρα 10€ * Εὐστρατίου Σουλτάνα 10€ * Κοτσαρλῆ Ἀρετή, εἰς μνήμην συζύγου της Φωτίου, 20€
 * Κουπουρτιάδου Εἰρήνη 40€ * Μανᾶδη Ἀφροδίτη 10€ * Μητρούλη Κωνσταντίνα 10€ * Μπέτου Εὐθυμία 10€ * Ξανθόπουλος Γεώργιος 40€ * Παπαδόπουλος Κωνσταντῖνος 50€
 * Παπαδοπούλου Παναγιώτα 10€ * Παπαστάμου Σουλτάνα, εἰς μνήμην συζύγου της Χαραλάμπους, 10€ * Στεφανίδου Κατερίνα 10€ * Σ.Ε. 50€ * Τσέκου Κυριακή 10€ * Τσέλιου Ἑλπινίκη 10€.

Γιά τήν φιλανθρωπία

* Γιαζιτζῆ Ἀρετή, εἰς μνήμην Δημητρίου Γιαζιτζῆ, 50€ * Χατζηπαρασίδου Ἄννα 20€.

Χῶμα κι οὐρανὸ ἢ στάχτη καὶ μηδέν;

Μέ υπουργικές υπογραφές καί αποφάσεις δημοτικῶν συμβουλίων ἀνοίγει πλέον ὁ δρόμος γιά τήν ἀποτέφρωση τῶν νεκρῶν. Βεβαίως ὁ ἀνθρώπινος πολιτισμός ἀπό τά πανάρχαια χρόνια ἔχει στηριχθεῖ στήν ἱερότητα τῆς ταφῆς τους.

Οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας εἶναι γνωστό ὅτι πίστευαν στή μεταθανάτια ζωή. Γιά τόν λόγο αὐτό ὁ τρόπος θανάτου ἀλλά καί οἱ ἐπικήδειες τελετουργίες ἦταν πολύ σημαντικές. Ἡ ἀμέλεια τῶν νεκρῶν θεωροῦνταν βαρὺ ἔγκλημα μέ ἐπιπτώσεις τόσο γιά τοὺς οἰκείους ὅσο καί γιά τόν νεκρό. Πεποίθησή τους ἦταν ὅτι ἡ ψυχὴ ἔβρισκε ἀνάπαυση στόν Ἄδη, μόνο ὅταν οἱ ζωντανοὶ ἔθαβαν τό νεκρὸ σῶμα. Ἐπομένως ἦταν ἀτιμωτικό νά μείνει ἄταφο τό σῶμα καί νά γίνει βορά ὀρνέων. Συνήθως ἄταφοι ἔμεναν οἱ προδότες τῆς πατρίδας, οἱ λιποτάκτες, οἱ ἱερόσυλοι καί οἱ αὐτόχειρες.

Ἀπό τή μαθητεία μας στήν ὑποχρεωτική ἐκπαίδευση ὥσπου ὅλοι γνωρίζουμε τήν καύση τοῦ Πατρόκλου καί τοῦ Ἑκτορα ἀπό τήν Ἰλιάδα ἢ τοῦ Ἑλλήνορα ἀπό τήν Ὀδύσεια. Εἶναι ὅμως διαπιστωμένο ὅτι στά χρόνια τοῦ Τρωικοῦ Πολέμου (12^{ος} αἰ. π.Χ.) συνήθιζαν νά θάβουν τοὺς νεκρούς σέ σκαπούς (τά «ὑπογαῖα») ἢ θολωτούς τάφους, ὅπως ἄλλωστε ἐπιβεβαιώνεται κι ἀπό τά εὐρήματα τῶν ἀνασκαφῶν. Τό κάψιμο τῶν νεκρῶν

καί ὁ ἐνταφιασμός τῆς στάχτης τους μέσα σέ δοχεῖο ἐπικράτησε -λόγω ἐπιρροῶν ἀπό τοὺς Χετταίους- κατά τόν 9ο καί 8ο αἰῶνα π.Χ. Ὁ Ὅμηρος, δηλαδή, ἐπιχειρῶντας ἓναν ἀναχρονισμό, μεταφέρει μιὰ συνήθεια τῆς ἐποχῆς του στά χρόνια πού διαδραματίζεται ἡ Ἰλιάδα.

Ἐπίσης στήν τραγωδία τοῦ Σοφοκλῆ «Ἀντιγόνη» καταδεικνύεται ἡ σπουδαιότητα τῆς ταφῆς στόν ἀρχαῖο κόσμο. Ἡ Ἀντιγόνη προτιμοῦσε νά πεθάνει, παρά νά μὴν ἀποδώσει τίς πρέπουσες ταφικές τιμές στόν ἀδελφό της. Ὁ Πολυνείκης βέβαια θεωροῦνταν προδότης τῆς πατρίδας του. Γιά τόν λόγο αὐτό ὁ Κρέοντας ἔδωσε διαταγή νά τόν ἀφήσουν ἄταφο ἔξω ἀπό τά ὅρια τῆς πόλης. Ἡ στάση ὅμως τῆς Ἀντιγόνης ἀποκαλύπτει τήν ἀντίληψη τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων γιά τήν ταφή. Ἦταν χρέος της, κατά τά «ἄγραπτα κ' ἀσφαλῆ θεῶν νόμιμα», νά θάψει μέ κάθε κόστος τόν ἀδελφό της· μόνον ἔτσι θά τόν τιμοῦσε καί θά ἐπέτρεπε στήν ψυχὴ του νά ἀναπαυθεῖ.

Τό ἔτος 406 π.Χ., κατά τή διάρκεια τοῦ Πελοποννησιακοῦ Πολέμου, στίς Ἀργινοῦσες οἱ Ἀθηναῖοι πέτυχαν περιφανῆ νίκη κατά τῶν Πελοποννησίων. Ἦταν ἡ μεγαλύτερη νίκη ἀπ' ὅσες εἶχαν πέτυχει μέχρι τότε, μέ τήν ὁποία ἐξασφάλιζαν τήν πλήρη κυριαρχία στό Αἰγαῖο. Οἱ δέκα στρατηγοί, ὅμως, παρά τόν ναυτικό

θρίαμβο, παραπέμφθηκαν σέ δίκη καί καταδικάσθηκαν σέ θάνατο, ἐπειδή, λόγω τῆς θαλασσοταραχῆς, δέν μπόρεσαν νά περισυλλέξουν τούς ναυαγούς.

Μάθημα, λοιπόν, τιμῆς καί σεβασμοῦ πρὸς τούς νεκρούς μᾶς παραδίδουν οἱ πρόγονοί μας, φροντίζοντας γιά τόν ἐνταφιασμό τους! Καί ἡ παράδοση αὐτή ἰσχυροποιεῖται στά χρόνια τῆς Καινῆς Διαθήκης! «Ὁλβιος τάφος» καί «ἡ Ζωὴ ἐν τάφῳ», ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας γιά τόν πανάγιο τάφο τοῦ Κυρίου μας. Στούς τάφους τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως, ἀλλὰ καί ὅλων τῶν πιστῶν, ἡ Ἐκκλησία εἶδε τὴν προέκταση τοῦ τάφου τοῦ Κυρίου μας μέσα στὸν χῶρο καί στὸν χρόνο. Γι' αὐτό οἱ τάφοι ἀποτελέσαν καί τὴν πρώτη ἀγία Τράπεζα, ἐπάνω στὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία ἐπιτελοῦσε τὸ μυστήριό τῆς θείας Εὐχαριστίας. Κατὰ τὸν ἐγκαινισμό μάλιστα τῶν ἱερῶν ναῶν χρησιμοποιοῦνται ὡς σήμερα λείψανα ἀγίων, τὰ ὁποία ἀποθησαυρίζονται μέσα στὴν ἀγία Τράπεζα.

Ἀσφαλῶς, τὸ γεγονός τῆς ταφῆς ἐναρμονίζεται ἀπόλυτα μέ τούς φυσικούς νόμους, καθὼς τὸ σῶμα παραδίδεται μέ τὴν ἐλπίδα καί τὴν πίστη στὴν αἰώνια ζωὴ στὴν ἀγκαλιά τῆς «*παμμήτορος*» γῆς, ἡ ὁποία κατὰ τὸν ἅγιο Χρυσόστομο εἶναι «καὶ πατὴρ καὶ τάφος». Δημιουργώντας ἕναν οἰκολογικὸ χῶρο, παρόμοιο μέ αὐτόν τῆς ἐμβρυϊκῆς ζωῆς, διαφυλάσσουμε τὴ σωματικὴ ἀκεραιότητα τοῦ νεκροῦ ὡς ἱερὴ καί ἀπαραβίαστη καί ἐναποθέτουμε τὸ σῶμα στὴ «μήτρα» τῆς γῆς, ὅπου θά συνεχισθεῖ χωρὶς κανέναν ἐξαναγκασμὸ ἢ ἀποσύνθεσή του. Ἡ ταφή, δηλαδή, ἀποτελεῖ ὄχι ἀπλῶς ἔθιμο ἀλλὰ φυσικὴ κατάληξη τοῦ σώματος σύμφωνα μέ τὴν ἐπιταγὴ τοῦ Θεοῦ «*γῇ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ*»! (Γέ 3,19).

Ἀντίθετα, ἡ βίαιη παρέμβαση στό νεκρὸ σῶμα συνιστᾷ ἀσέβεια καί βιασμό τοῦ βιολογικοῦ κύκλου τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ καύση τῶν νεκρῶν ἐπινοήθηκε καί ἐφαρμόσθηκε λόγω ἄγνοιας, φόβου καί δεισιδαιμονίας σέ περιόδους μετανάστευσης τῶν λαῶν καί πολεμικῶν συρράξεων. Μέ τὴν καύση τὸ σῶμα παραδίδεται στὴ βιαιότητα καί στὴν ἀδηφαγία τῶν κλιβάνων, στὰ ἀποτεφρωτήρια (=crematoria ἀπὸ τὸ ρῆμα τῆς λατ. *cremo*=καίω). Ἐκεῖ κατακαίεται στὴ θερμοκρασία τῶν 1400 - 2100°C. Οἱ καίόμενες οὐσίες καταλήγουν κυρίως σέ ἀέρια, ἐνῶ τὰ ὅσα μέ εἰδικὸ μηχανήμα κονιορτοποιοῦνται, κυριολεκτικὰ ἀλέθονται. Τὸ ὑπόλειμμα τῆς καύσεως, ἓνα εἶδος ἄμμου γκρί χρώματος καί βάρους 2-3 κιλῶν, ἐναποτίθεται σέ λήκυθο-τεφροδόχο καί παραδίδεται στοὺς οἰκείους γιά τὰ περαιτέρω.

Ἀναμφισβήτητα ἡ καύση δέν θεωρεῖται ἀτομικὸ δικαίωμα γιά τὰ πιστὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι μία καθαρὰ μηδενιστικὴ πράξη, πού ἐπισφραγίζει τὸ τέλος τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ κοινωνία μέ τὴν ἀποτέφρωση τῶν νεκρῶν, πράξη καθαρὰ εἰκονοκλαστικὴ, προσυπογράφει ὅτι προσδένεται στό ἄρμα τοῦ μηδενισμοῦ· ὁμολογεῖ τὴ ρήξη τῆς μέ τὴν παράδοση τόσων αἰώνων· τὴν ἀπιστίαν τῆς ἐπιβεβαιώνει στὴ δογματικὴ ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας· ἀπορρίπτει τὴν πίστη στὴν Ἀνάσταση. Ἀντιθέτως ἡ ταφή, ὁ μόνος χριστιανοπρεπής, «ἱερός καὶ αἰδέσιμος» τρόπος φροντίδας τῶν νεκρῶν σωμάτων, εὐθυγραμμίζεται πρὸς τὴν αἰώνια παράδοση καί σηματοδοτεῖ τὴν ἐλπίδα καί τὴν προσδοκία τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν.

Εὐδοξία Αὐγουσίνου

Συζητώντας τὰ γεγονότα...

«πάντων διάκονος»

Μιμητής τοῦ Χριστοῦ ἀλλά καί ἁγίων ἐπισκόπων τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ὁ μητροπολίτης Ριαζάν (Ρωσία) Μᾶρκος ἐξέπληξε ἀσθενεῖς καί προσωπικό κατά τὴν ἐπίσκεψή του στοῦ Γενικό Νοσοκομεῖο Ριαζάν (βλ. romfea.gr). Δέν δίστασε, ἀφοῦ εὐλόγησε καί ἐνίσχυσε πνευματικά τούς ἀσθενεῖς, νά προχωρήσει καί σέ μία πιά «ὕλική» βοήθεια: Ἀνασκουμπώθηκε καί σφουγγάρισε τούς θαλάμους τῶν ἀσθενῶν, μιᾶς καί παρατήρησε ὅτι δέν ἦταν ἱκανοποιητικά καθαροί!

Χριστιανικό τραγούδι

Σέ μία κατάμεστη αἴθουσα τοῦ Μεγάρου Μουσικῆς Ἀθηνῶν, ἔγινε στίς 17/1 ἐκδήλωση-ἀφιέρωμα στοῦ χριστιανικό τραγούδι. Ἀκούστηκαν ἀπὸ πολυάριθμες χορωδίες τραγούδια γεμάτα παλμό, πίστη, ἐλπίδα, ἐνθουσιασμό, πού ἔθρεψαν καί ἐξακολουθοῦν νά τρέφουν γενιές μαθητῶν καί φοιτητῶν οἱ ὁποῖοι πέρασαν ἀπὸ τὰ κατηχητικά καί τίς χριστιανικές ὁμάδες. Προσωπικότητες τῆς ἐκκλησιαστικῆς καί κοινωνικῆς ζωῆς κατέθεσαν εὐγνώμονα τίς ἀναμνήσεις καί τίς ἐμπειρίες τους, πού τίς πλούτισε, τίς ὁμόρφυνε καί τίς ἐξέφρασε τό χριστιανικό

τραγούδι. Ἀξιοσημείωτη ἡ παρατήρηση τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας: «...Ξέρω πολύ καλά καί εἶναι γνωστό ὅτι διάφορες φωνές κατέκριναν τό νεότερο χριστιανικό τραγούδι, μάλιστα στηλιτεύοντάς το ὡς ὑλικοφροσύνη καί ὡς προτεσταντισμό. Παραμέρισαν ὁμως τό γεγονός ὅτι δέν πρόκειται γιά λειτουργικούς ὕμνους, ἀλλά γιά τραγούδια τῆς καθημερινῆς ζωῆς, κυρίως γιά νεανικές συναντήσεις. Τά τραγούδια αὐτά, σέ ζοφερές περιόδους πνευματικῆς ξηρασίας καί ἀθεϊστικῶν ἀνεμοστρόβιλων, καλλιέργησαν καί στήριξαν τὴν ὀρθόδοξη πίστη. Ξύπνησαν τὴν ὀρθόδοξη συνείδηση. Ἐνέπνευσαν πολλές γενιές σέ διάφορα σημεῖα τῆς ὑψηλίου. Τίς τελευταῖες μάλιστα δεκαετίες, μέ τὴ μετάφρασή τους στὴν ἄλβανική γλῶσσα βοήθησαν πολλούς νέους στὴν Ἀλβανία, νά πλησιάσουν χαρούμενα τὴν Ὁρθοδοξία... Τό χριστιανικό τραγούδι καλλιέργησε τό βίωμα καί τό ἥθος, παράλληλα μέ τὴ συνειδητὴ λειτουργικὴ ζωὴ καί μέ τὴ στοχαστικὴ μελέτη τῆς ἁγίας Γραφῆς. Στίχοι ὅπως: “Ὅλα γιά τὴ δόξα τοῦ Χριστοῦ” ἢ “Τί μπορεῖ νά μᾶς χωρίσει ἀπ’ τὴν ἀγάπη σου, Χριστέ;”... οὐσιαστικά εἶναι παραλλαγές τῶν βιβλικῶν στίχων, πού πότισαν καί προώθησαν ἰδέες, ἰδανικά, ἀποφάσεις ὁλοκληρω-

Συζητώντας τά γεγονότα...

τικής ἀφιερώσεως στήν Ἐκκλησία» (pemptousia.gr).

Φτάνει ἡ γνώση;

Σέ ἄρθρο πού ἐξέφραζε τήν ἀγωνία γιά τήν ψυχική υἰεία τῶν παιδιῶν, καθὼς τά ποσοστά τῶν ψυχολογικά ἀλλά καί σωματικά κακοποιημένων παιδιῶν ἀπό τήν ἴδια τήν οἰκογένειά τους αὐξάνουν, διαβάσαμε: «Ἄν ἐπενδύαμε σέ νέες δομές ἐκπαίδευσης μέ τήν στενή συνεργασία ψυχολόγων, κοινωνικῶν λειτουργῶν, εἰδικῶν σεξουαλικῆς διαπαιδαγώγησης, εἰδικῶν σέ θέματα χρήσης τοῦ διαδικτύου κ.ἄ., θά δημιουργούσαμε πολύ πιό μορφωμένα καί ἰσορροπημένα ἄτομα, οἰκογένειες καί κατ' ἐπέκταση κοινωνία καί χώρα» (huffingtonpost.gr). Ἡ ἄποψη τῆς συγγραφέως ἀπηχεῖ τό «πιστεύω» πολλῶν ἐνδιαφερομένων γιά τήν παιδεία καί τήν παιδαγωγία. Ὡστόσο, ἂν τό πρόβλημα ἦταν μόνο στήν ἔλλειψη γνώσης, πόσο πολύ θά ἔπρεπε νά εἶχαν μειωθεῖ τά δυσάρεστα κρούσματα στίς ὑπεραναπτυγμένες χῶρες ὅπου ἡ ἐνημέρωση καί τά σχετικά προγράμματα βρίσκονται στό ζενίθ; Εἶναι ἡ δημιουργία ἰσορροπημένων ἀτόμων καί οἰκογενειῶν ἀπλῶς μόνο θέμα μόρφωσης; Εἶναι μορφωμένοι αὐτοί πού ἐμπλέκονται σέ τερατώδη σκάνδαλα παιδε-

ραστίας, διαφθορᾶς καί ἐκμετάλλευσης. Ἄς τό παραδεχτοῦμε πιά: Τά πάθιμας δέν τά χαλιναγωγεῖ καμία γνώση παρά μόνο ἡ καλλιέργεια, ὁ πνευματικός ἀγώνας, δηλαδή ἡ οὐσιαστική σχέση μας μέ τόν Κύριο καί ἡ ὑπακοή μας στό θέλημά του.

Ἐπιτέλους ὁμοψυχία!

Σύσσωμο παρουσιάστηκε τό σῶμα τῶν ἐλλήνων εὐρωβουλευτῶν ἀπέναντι στήν κροάτισσα εὐρωβουλευτή πού προσπάθησε νά δημιουργήσῃ ἄτυπη ὁμάδα «φίλων τῆς Μακεδονίας= ΠΓΔΜ» στό Κοινοβούλιο. Οἱ βουλευτές τῆς Λαϊκῆς Ἐνότητος, τοῦ ΣΥΡΙΖΑ, τῆς Νέας Δημοκρατίας, τοῦ ΠΑΣΟΚ καί τοῦ ΚΚΕ διαμαρτυρήθηκαν στέλνοντας ἐπιστολές στόν πρόεδρο τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου Μάρτιν Σούλτς μέ τίς ὁποῖες καταδικάζουν τήν ἐνέργεια αὐτή (tanea.gr).

Ἡ εἶδηση τῆς ὁμόψυχης στάσης τῶν εὐρωβουλευτῶν μας εἶναι ἀπό τίς πλέον εὐχάριστες -ἂν ὅχι ἡ μοναδική- στόν χῶρο τῶν πολιτικῶν καί ἐθνικῶν πραγμάτων τῆς χώρας μας τελευταίως. Ἄς εὐχόμεστε σέ τέτοιες κρίσιμες ὥρες, πού δέν περιμένουμε τίποτα ἀπό πουθενά, νά βάζει ὁ Θεός τό χέρι του καί νά «ποιεῖ παράδοξά τε καί ἐξαίσια!».

ΜΑΡΚΟ

ΜΑΡΚΑΡΙΣ

Η ΕΠΙΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΦΥΛΑΧΤΗΣ ΕΚΕΙ ΑΥΤΗ
ΤΩΝ ΜΑΡΚΑΡΙΣ ΚΑΙ ΕΛΤΑ ΜΑΡΚΑΡΙΣ

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ
1790 - 1823